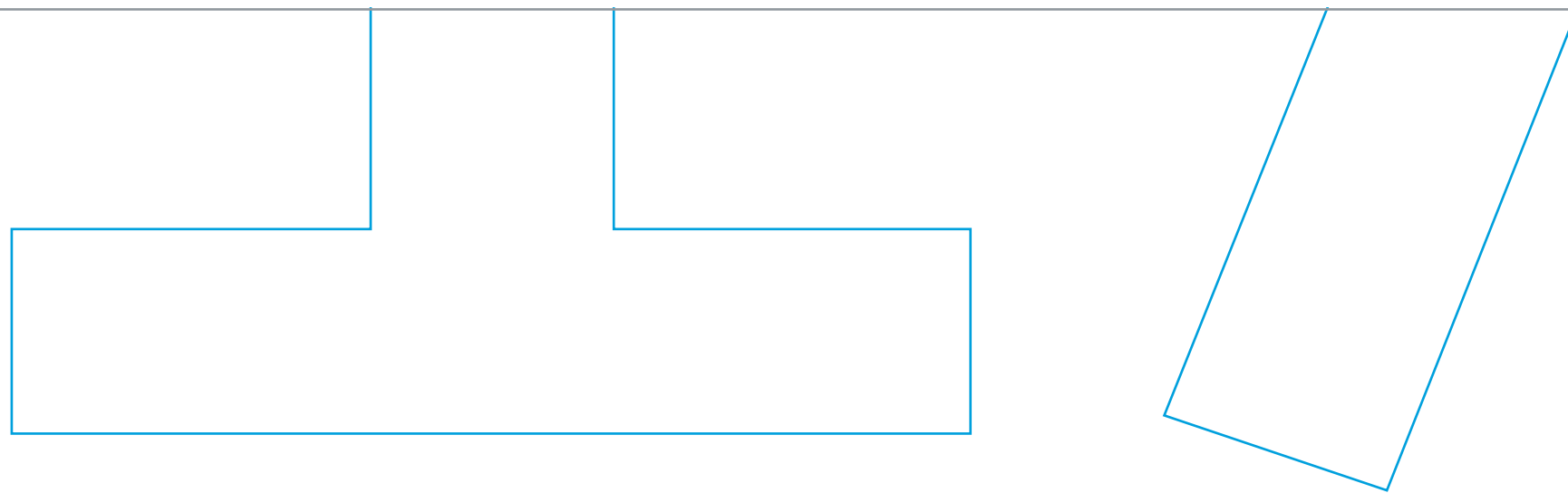

Halfjaarbericht

BNG Bank 2017

Inhoud

Profiel	<u>3</u>
1 Verslag van de Raad van Bestuur	<u>4</u>
2 Geconsolideerde halfjaarrekening	<u>8</u>
Geconsolideerde balans	<u>10</u>
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	<u>11</u>
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten	<u>12</u>
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	<u>13</u>
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	<u>15</u>
3 Geselecteerde toelichtingen op het geconsolideerde halfjaarbericht	<u>16</u>
4 Beoordelingsverklaring	<u>43</u>

Profiel

BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

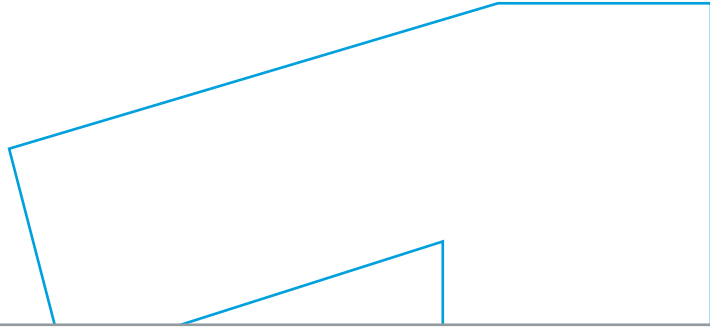
De missie van BNG Bank is vertaald in de volgende strategische doelstellingen: substantiële marktaandeelen in de financiering van de Nederlandse publieke sector en het semipublieke domein en een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn een excellente kredietwaardigheid en adequate risicobeheersing, een scherpe inkooppositie en een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is inherent aan de kernactiviteiten van BNG Bank.

Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG Bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en gebiedsontwikkeling. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.

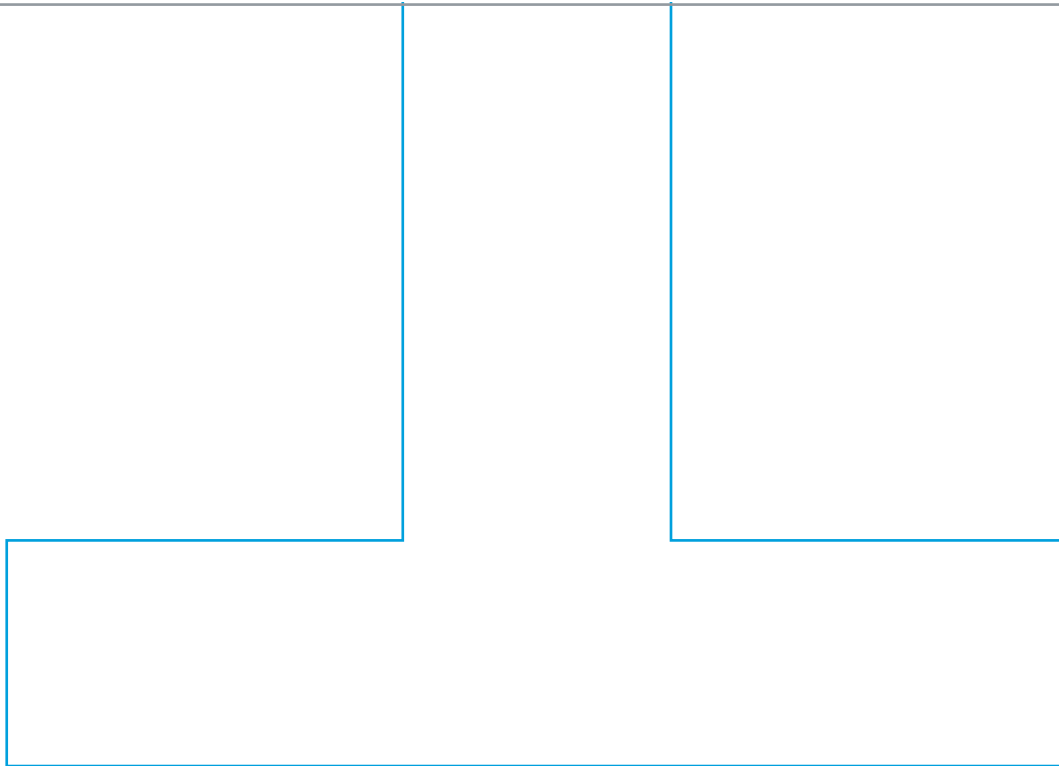
De bank, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. BNG Bank is gevestigd in Den Haag en heeft geen nevenvestigingen.

BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Standard & Poor's (S&P), Aaa van Moody's en AA+ van Fitch. BNG Bank behoort tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

BNG Bank draagt **duurzaam** bij aan
het **laag** houden van de kosten
van **maatschappelijke** voorzieningen
voor de burger.

Verslag van de Raad van Bestuur

BNG Bank heeft het eerste halfjaar van 2017 een nettowinst behaald van EUR 242 miljoen, een stijging van EUR 116 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar 2016. Deze forse stijging is het gevolg van een hoger dan verwacht renteresultaat en een groot positief resultaat financiële transacties. Het renteresultaat van de bank heeft geprofiteerd van aantrekkelijke tarieven voor kortlopende financiering. Het resultaat financiële transacties is positief beïnvloed door zowel gerealiseerde als ongerealiseerde marktwaardeveranderingen, vooral als gevolg van het opkoopprogramma van de Europese Centrale Bank en de stijging van de lange rentetarieven in de verslagperiode.

De nieuw verstrekte langlopende kredietverlening in de eerste helft van 2017 daalde ten opzichte van dezelfde periode in 2016 met EUR 0,3 miljard tot EUR 4,4 miljard. De belangrijkste oorzaak is de relatief lage marktvraag. Het hoge marktaandeel van de bank nam ten opzichte van voorgaande jaren licht af. Door het relatief hoge rendement ten opzichte van staatsleningen zijn vooral leningen van decentrale overheden, hoewel minder liquide, interessanter geworden voor institutionele beleggers. Het rendement op staatsleningen wordt in de huidige markt sterk gedrukt door de interventies van de ECB in het kader van het monetaire beleid. Daarnaast wordt in toenemende mate concurrentie ervaren van initiatieven van de Europese Investeringsbank en het Europese Fonds voor Strategische Investerings. Deze initiatieven lijken niet altijd betrekking te hebben op het bestrijden van marktfalen. De langlopende kredietportefeuille is afgenomen tot EUR 79,8 miljard, een daling van EUR 1,2 miljard ten opzichte van ultimo 2016.

In het kader van de recente aanscherping van de strategie, gericht op nog dichter bij de klant en aandeelhouder opereren, het vergroten van de flexibiliteit van de organisatie en duurzaamheid, heeft BNG Bank initiatieven ontwikkeld waarbij de optimale inzet van overheidsgaranties en de scherpe fundingtarieven van BNG Bank gecombineerd worden. Zo is een eerste herfinancieringstransactie van een gegarandeerd exportkrediet gesloten ter grootte van USD 200 miljoen. De bank wil meer vergelijkbare herfinancieringsovereenkomsten in het kader van de exportkredietgarantieregeling afsluiten. Hiermee steunt de bank het overheidsbeleid dat is gericht op het aantrekkelijker maken van financiering aan buitenlandse afnemers van Nederlandse goederen en diensten. Tevens is in de verslagperiode een transactie van EUR 25 miljoen afgerond ter

verruiming van financieringsmogelijkheden voor het MKB. De bank werkt momenteel ook aan initiatieven op het gebied van duurzame maatschappelijke vraagstukken, veelal in samenwerking met externe partijen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de bestaande traditionele klantgroepen binnen de (semi)publieke sector, maar ook naar private partijen die zich meer in het publieke domein gaan bewegen. Een van de initiatieven betreft de Energietransitie Financieringsfaciliteit ter grootte van EUR 100 miljoen. De bank werkt hierbij samen met het ministerie van Economische Zaken en het Nederlands Investeringsagentschap aan het stimuleren van duurzame investeringen door achtergestelde leningen beschikbaar te stellen.

BNG Bank heeft in de verslagperiode voor EUR 9,9 miljard (eerste helft 2016: EUR 12,6 miljard) langlopende financiering aangetrokken, onder meer door uitgifte van vijf benchmarkleningen – in euro's en Amerikaanse dollars – in omvang variërend van 650 miljoen tot 2,25 miljard. De gunstige marktomstandigheden leidden tot aantrekkelijke voorwaarden. Ongeveer 70% van de verwachte langlopende financieringsbehoefte in 2017 is in de verslagperiode ingevuld. De bank profiteerde van aantrekkelijke tarieven bij het aantrekken van kortlopende financiering via de Amerikaanse dollar.

Het renteresultaat van de bank is ten opzichte van dezelfde periode in 2016 met EUR 31 miljoen toegenomen tot EUR 222 miljoen. De marge in het korte bedrijf nam fors toe door de hierboven beschreven gunstige marktomstandigheden. De marge in het langlopende kredietbedrijf nam voorzichtig toe, vooral als gevolg van de aantrekkelijke tarieven van nieuw aangetrokken langlopende financiering. De lage rentestand in absolute zin en de terughoudende rentepositie, gegeven de verwachting van een oplopende rente later in het jaar, hebben nog altijd een drukkend effect op het renteresultaat.

De langlopende kredietportefeuille
daalde ten opzichte van ultimo 2016 met
EUR 1,2 miljard tot EUR 79,8 miljard.

Het resultaat financiële transacties is in de verslagperiode uitgekomen op EUR 132 miljoen positief (eerste helft 2016: EUR 28 miljoen negatief). De ongerealiseerde marktwaardeveranderingen hebben sterk bijgedragen aan dit positieve resultaat. Deze zijn vooral het gevolg van de daling van de opslagen voor krediet- en liquiditeitsrisico's op de portefeuille langlopende rentedragende waardepapieren. Daarnaast zijn de Credit Valuation Adjustments, een maatstaf voor de omvang van het kredietrisico in derivaten, positief beïnvloed door de stijging van de lange rentetarieven. Op de verkoop van rentedragende waardepapieren vanuit de liquiditeitsportefeuille van de bank is in totaal EUR 31 miljoen aan positieve resultaten gerealiseerd.

Het provisieresultaat van de bank is in vergelijking met dezelfde periode in 2016 afgenomen met EUR 4 miljoen tot EUR 11 miljoen. De provisie-inkomsten stonden onder druk door de daling van nieuw verstrekte leningen.

De reguliere bedrijfslasten zijn in het eerste halfjaar van 2017 uitgekomen op EUR 34 miljoen. De stijging van EUR 3 miljoen ten opzichte van vergelijkbare periode in 2016 is vooral veroorzaakt door de kosten die de bank moet maken om de snel veranderende wet- en regelgeving en de uitgebreide rapportagevereisten die daarmee samen gaan het hoofd te bieden. In het bijzonder namen de kosten voor extern toezicht, voor informatietechnologie en voor de inhuur van personeel toe.

In juni heeft BNG Bank haar bijdrage van ruim EUR 9 miljoen aan het Europese resolutiefonds over 2017 betaald. Deze bijdrage is lager dan vorig jaar als gevolg van een aanpassing van de wijze waarop promotional loans in de berekening zijn betrokken.

In het eerste halfjaar van 2017 zijn bijzondere waardeverminderingen in het resultaat opgenomen ter grootte van EUR 3 miljoen. Dit betreft voornamelijk een gedeeltelijke afwaardering van een lening zonder overheidsgarantie aan een zorgaanbieder.

Het balanstotaal is in vergelijking met ultimo 2016 met EUR 7,7 miljard afgenomen tot EUR 146,3 miljard. De post kredieten nam in de verslagperiode af met ruim EUR 1,7 miljard tot EUR 85,8 miljard. Daarnaast heeft de stijging van de langetermijnrente geleid tot een daling van de volgende op marktwaarde gebaseerde balansposten: Derivaten actief en passief en Waardeaanpassingen

Er is een **herfinancieringsovereenkomst**
van een gegarandeerd exportkrediet van
USD 200 miljoen afgesloten.

kredieten in portfolio hedge accounting. De post Schuld-bewijzen is vooral afgenomen door de waardedaling van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro.

Het eigen vermogen van de bank is in de verslagperiode met EUR 0,3 miljard toegenomen tot bijna EUR 4,8 miljard. Naast de nettowinst over het eerste halfjaar is de stijging van de cashflow hedge reserve de belangrijkste oorzaak van deze toename.

De naar risico gewogen solvabiliteit van BNG Bank is in de verslagperiode toegenomen. De Common Equity Tier 1-ratio en de Tier 1-ratio van de bank stegen tot 30% respectievelijk 36%. Deze stijging is vooral het gevolg van de toevoeging van de ingehouden winst 2016 aan de overige reserves en het gegeven dat de herwaarderingsreserve in 2017 voor 80% meetelt in het Tier 1-vermogen, waar dit in 2016 nog 60% was. Onder invloed van de stijging van het Tier 1-vermogen en de daling van het balanstotaal is de leverage ratio van de bank ten opzichte van ultimo 2016 met 0,3% toegenomen tot 3,3%. Indien de herwaarderingsreserve en de winst over de verslagperiode, na aftrek van uit te keren dividend, volledig meegeteld worden dan zou de leverage ratio medio 2017 uit zijn gekomen op 3,5%, licht boven de doelstelling van de bank.

Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9). De bank is nagenoeg klaar met de invoering van deze standaard en zal de tweede helft van 2017 gebruiken om de verschillen ten opzichte van de huidige standaard (IAS 39) op dagelijkse basis te volgen. Op basis van de huidige inzichten zal de overgang naar de nieuwe standaard leiden tot een daling van het eigen vermogen binnen een bandbreedte van EUR 200 tot EUR 300 miljoen. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door de aanpassingen in het kader van hedge accounting. Naar verwachting betreft een groot deel een daling van de cashflow hedge reserve. Omdat deze reserve geen onderdeel uitmaakt van het Tier 1-

vermogen, zullen de effecten voor de Tier 1-ratio en de leverage ratio naar verwachting relatief beperkt zijn. De verwachte beperkte daling van de overige reserves wordt vooral veroorzaakt door een stijging van de debiteurenvoorziening. In de toelichting op de geconsolideerde halfjaarrekening wordt nader ingegaan op de gevolgen van IFRS 9 voor de bank.

Als gevolg van de relatief lage vraag en toegenomen concurrentie, mede naar aanleiding van het huidige monetaire beleid, verwacht BNG Bank dat de omvang van de nieuw verstrekte leningen over 2017 lager zal uitkomen dan over 2016. In het licht van de aanhoudende verbetering van de economische vooruitzichten ligt eigenlijk een toename van de vraag in de lijn der verwachtingen. Woningcorporaties zullen de komende jaren meer investeren in nieuwe sociale woningen. De verwachting is echter dat ze daar in eerste instantie vrijgekomen eigen middelen voor zullen inzetten. Een positieve impuls op de nieuwe kredietverlening door de bank wordt hierdoor vertraagd.

Ondanks de hoge kredietwaardigheid van de uitzettingen van de bank en het sterk verbeterde economisch klimaat, kan niet uitgesloten worden dat een enkele debiteur niet langer aan de betalingsverplichtingen kan voldoen. Met name in de sectoren gebiedsontwikkeling en zorg hebben klanten van de bank nog last van de gevolgen van de crisis of van gewijzigde regelgeving en marktomstandigheden. Een aanvulling van de debiteurenvoorziening of een bijzondere waardevermindering kan daarom in het vervolg van 2017 noodzakelijk blijken.

De verwachte langlopende financieringsbehoefte in 2017 bedraagt ruim EUR 14 miljard. Het beleid blijft gericht op het realiseren van diversificatie naar product, valuta en looptijd. In de tweede helft van 2017 worden naar verwachting twee nieuwe Socially Responsible Investment obligaties uitgegeven. Met deze uitgaven speelt BNG Bank in op de groeiende vraag naar deze beleggingen en stimuleert de bank verduurzaming bij decentrale overheden en woningcorporaties.

In de komende jaren loopt het kostenniveau van de bank verder op, vooral onder invloed van de grote hoeveelheid nieuwe regelgeving die in de systemen en processen van de bank moet worden doorgevoerd. In 2017 wordt circa EUR 71 miljoen aan geconsolideerde bedrijfslasten voorzien. De wettelijke bankenbelasting, die wordt betaald

**De Energietransitie Financieringsfaciliteit
(ETFF) van EUR 100 miljoen
stimuleert duurzame investeringen.**

en verantwoord in het vierde kwartaal, bedraagt EUR 36 miljoen.

Het renteresultaat over 2017 zal naar verwachting uitkomen binnen een bandbreedte van EUR 420 tot EUR 450 miljoen. Door de volatiliteit op de financiële markten is het niet mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over de onge-realiseerde resultaten binnen het resultaat financiële transacties. Vooral daarom acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2017.

VERANTWOORDELIJKHEIDSVERKLARING

Naar het oordeel van de Raad van Bestuur geeft het halfjaarbericht een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van BNG Bank en de in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen. Het halfjaarbericht geeft een getrouw beeld van de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het eerste halfjaar en de verwachte ontwikkelingen van BNG Bank inclusief de geconsolideerde dochterondernemingen waarvan de gegevens in het geconsolideerde halfjaarbericht zijn opgenomen. Het halfjaarbericht bevat niet alle informatie die is vereist voor een volledige jaarrekening en moet daarom in combinatie met de jaarrekening 2016 worden gelezen.

Den Haag, 25 augustus 2017

Raad van Bestuur,

C. VAN EYKELENBURG
VOORZITTER

O.J. LABE

J.C. REICHARDT

Geconsolideerde halfjaarrekening

Geconsolideerde balans	10
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	11
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten	12
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	13
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	15

Voor alle financiële overzichten en de geselecteerde toelichtingen in dit Halfjaarbericht geldt dat de cijfers per 31-12-2016 zijn voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De cijfers per 30-06-2017 respectievelijk over het eerste halfjaar 2017 en 2016 zijn voorzien van een goedkeurende beoordelingsverklaring.

	30-6-2017	31-12-2016
GECONSOLIDEERDE BALANS		
In miljoenen euro's		
ACTIVA		
Kas en tegoeden bij de centrale banken	6.681	6.417
Bankiers	13.415	11.795
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	2.169	2.350
Derivaten	11.013	15.412
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	14.886	15.437
Kredieten	85.879	87.576
Waardeaanpassingen kredieten in portfolio hedge accounting	12.173	14.894
Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	45	46
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	17	17
Acute belastingvordering	14	-
Overige activa	48	56
TOTAAL ACTIVA	146.340	154.000
PASSIVA		
Bankiers	3.077	3.530
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	1.132	1.190
Derivaten	22.277	24.780
Acute belastingverplichting	-	31
Latente belastingverplichting	160	116
Schuldbewijzen ¹	108.133	112.180
Toevertrouwde middelen	6.699	7.557
Achtergestelde schulden	31	31
Overige passiva	66	99
TOTAAL VERPLICHTINGEN	141.575	149.514
Kapitaal	139	139
Agioreserve	6	6
Herwaarderingsreserve	290	275
Cashflow hedge reserve	134	3
Overige reserves	3.221	2.961
Onverdeelde winst	242	369
EIGEN VERMOGEN TOEKOMEND AAN DE AANDEELHOUDERS	4.032	3.753
Hybride kapitaal	733	733
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	4.765	4.486
TOTAAL PASSIVA	146.340	154.000

Het nummer verwijst naar de geselecteerde toelichtingen op het geconsolideerde Halfjaarbericht 2017.

	EERSTE HALFJAAR 2017	EERSTE HALFJAAR 2016
GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING		
In miljoenen euro's		
– Rentebaten	2.973	3.070
– Rentelasten	2.751	2.879
Renteresultaat	222	191
– Provisiebaten	12	17
– Provisielasten	1	2
Provisieresultaat	11	15
Resultaat financiële transacties ²	132	-28
Resultaten uit deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	2	2
Resultaat uit verkoop van activa aangehouden voor verkoop	-	34
Overige resultaten	1	1
TOTAAL BATEN	368	215
Personeelskosten	20	18
Andere beheerskosten	13	12
Afschrijvingen	1	1
TOTAAL BEDRIJFSLASTEN	34	31
Bijzondere waardeverminderingen ³	3	2
Bijdrage resolutiefonds	9	16
TOTAAL OVERIGE LASTEN	12	18
WINST VOOR BELASTINGEN	322	166
Belastingen	-80	-40
NETTOWINST	242	126
– waarvan toekomend aan de houders van hybride kapitaal	18	4
– waarvan toekomend aan aandeelhouders	224	122

De nummers verwijzen naar de geselecteerde toelichtingen op het geconsolideerde Halfjaarbericht 2017.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN ONGEREALISEERDE RESULTATEN

In miljoenen euro's

Alle cijfers in onderstaand overzicht zijn na belastingen.

NETTOWINST

Reclassificeerbare resultaten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen:

– Mutatie cashflow hedge reserve:

- Ongerealiseerde waardeverandering
- Gerealiseerde waardeverandering overgeheveld naar de winst-en-verliesrekening

– Mutatie herwaarderingsreserve financiële activa voor verkoop beschikbaar:

- Ongerealiseerde waardeverandering
- Gerealiseerde waardeverandering overgeheveld naar de winst-en-verliesrekening
- Bijzondere waardeverminderingen via de winst-en-verliesrekening

TOTAAL RECLASSIFICEERBARE RESULTATEN

Niet-reclassificeerbare resultaten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen:

– Mutatie herwaarderingsreserve Own Credit Adjustment (OCA) voor Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat:

- OCA per 1 januari 2016
- Ongerealiseerde waardeverandering OCA

– Mutatie actuariel resultaat

TOTAAL NIET-RECLASSIFICEERBARE RESULTATEN

RESULTATEN RECHTSTREEKS VERWERKT IN HET EIGEN VERMOGEN

TOTAAL

- waarvan toekomend aan de houders van hybride kapitaal
- waarvan toekomend aan aandeelhouders

EERSTE HALFJAAR
2017

EERSTE HALFJAAR
2016

242

126

131

-321

0

0

131

-321

53

58

-31

-60

0

0

22

-2

153

-323

-

30

-7

-1

-7

29

-

0

-7

29

146

-294

388

-168

18

4

370

-172

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

In miljoenen euro's

KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN

Winst voor belastingen

322

166

Aanpassingen voor:

– Afschrijvingen

1

1

– Bijzondere waardeverminderingen

3

2

– Ongerealiseerde resultaten via de winst-en-verliesrekening

-100

80

Mutaties in operationele activa en passiva:

– Mutaties in bankiers (niet direct opeisbaar)

-2.054

-5.431

– Mutaties in kredieten

1.522

316

– Mutaties in toevertrouwde middelen

-669

-182

– Mutaties in derivaten

392

281

– Betaalde vennootschapsbelasting

-126

-83

– Overige mutaties uit operationele activiteiten

-125

-160

NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN**-834****-5.010****KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN**

Investerings en aankopen van:

– Financiële activa voor verkoop beschikbaar

-2.713

-748

– Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures

-2

-

– Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

-1

-1

Desinvesteringen en verkopen van:

– Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat

119

20

– Financiële activa voor verkoop beschikbaar

3.203

697

– Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures

-

1

– Activa aangehouden voor verkoop

-

77

NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN**606****46**

Vervolg zie volgende pagina

Vervolg van vorige pagina

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

In miljoenen euro's

KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN

Ontvangsten van:

– Schuldbewijzen

Betalingen van:

– Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat

– Schuldbewijzen

– Achtergestelde schulden

– Dividenduitkering op hybride kapitaal

– Dividenduitkering aan aandeelhouders

NETTO KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN

NETTO MUTATIE IN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN PER 30 JUNI

Geldmiddelen en kasequivalenten per 30 juni:

– Kas en tegoeden bij de centrale banken

– Kasequivalenten onder actiefpost bankiers

– Kasequivalenten onder passiefpost bankiers

TOELICHTING OP KASSTROMEN UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN

Ontvangen rentebaten

Betaalde rentelasten

**EERSTE HALFJAAR
2017**

**EERSTE HALFJAAR
2016**

83.869

75.859

-17

-516

-83.246

-69.204

-1

-

-23

-8

-91

-57

491

6.074

263

1.110

6.421

3.176

6.684

4.286

6.680

4.290

4

1

0

-5

6.684

4.286

2.902

2.471

-2.756

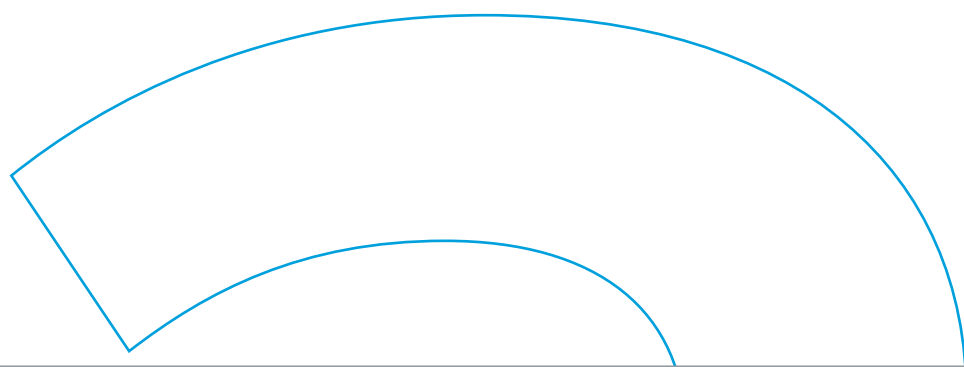
-2.334

146

137

BNG Bank heeft geen resultaten van minderheidsbelangen verwerkt in het geconsolideerde vermogen die toekomen aan derden. Het gehele eigen vermogen, exclusief hybride kapitaal, kan worden toegerekend aan de aandeelhouders. De dividenduitkering op het hybride kapitaal, die in 2016 voor het eerst heeft plaatsgevonden, is na aftrek van belastingen uitgekeerd aan de betrokken investeerders.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT EIGEN VERMOGEN In miljoenen euro's	EERSTE HALFJAAR 2017								
	KAPI- TAAL	AGIO- RESERVE	HER- WAAR- DERINGS- RESERVE	CASH- FLOW HEDGE RESERVE	OVERIGE RESER- VES	ONVER- DEELDE WINST	EIGEN VERMOGEN		TOTAAL
							TOEKOMEND AAN AANDEEL- HOUDERS	HYBRIDE KAPI- TAAL	
STAND PER 1-1-2017	139	6	275	3	2.961	369	3.753	733	4.486
Nettowinst						242	242		242
Mutatie OCA			-7				-7		-7
Ongerealiseerde resultaten			22	131			153		153
Dividenduitkering aan aandeelhouders bank					-91		-91		-91
Dividenduitkering aan houders van hybride kapitaal					-18		-18		-18
Toevoeging uit winstinhouding vorig boekjaar					369	-369	-		-
STAND PER 30-6-2017	139	6	290	134	3.221	242	4.032	733	4.765
	EERSTE HALFJAAR 2016								
STAND PER 1-1-2016	139	6	320	251	2.797	226	3.739	424	4.163
Nettowinst						126	126		126
Own Credit Adjustment (OCA) per 1 januari 2016			30				30		30
Mutatie OCA			-1				-1		-1
Ongerealiseerde resultaten			-2	-321	2		-321		-321
Dividenduitkering aan aandeelhouders bank					-57		-57		-57
Dividenduitkering aan houders van hybride kapitaal					-6		-6		-6
Toevoeging uit winstinhouding vorig boekjaar					226	-226	-		-
STAND PER 30-6-2016	139	6	347	-70	2.962	126	3.510	424	3.934

Geselecteerde toelichtingen op het geconsolideerde halfjaarbericht

ALGEMENE BEDRIJFSINFORMATIE

Het geconsolideerde halfjaarbericht is door de Raad van Bestuur op 25 augustus 2017 opgemaakt en vrijgegeven voor publicatie. BNG Bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. BNG Bank is gevestigd te Koninginneweg 2 te Den Haag (geregistreerd onder Kamer van Koophandel nummer 27008387) in Nederland en heeft geen nevenvestigingen.

BELANGRIJKSTE GEHANTEERDE GRONDSLAGEN VOOR DE VERSLAGGEVING

Het geconsolideerde halfjaarbericht is gepresenteerd volgens IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving', zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het halfjaarbericht bevat niet alle informatie die is vereist voor een volledige jaarrekening en moet daarom in combinatie met het jaarverslag 2016 worden gelezen. Bij het opstellen van dit geconsolideerde halfjaarbericht is ten aanzien van significante schattingen en methodieken dezelfde systematiek gehanteerd als bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2016.

Het geconsolideerde halfjaarbericht is opgesteld op basis van het going concern principe. De meeste balansposten zijn gewaardeerd op basis van geamortiseerde kostprijs. De jaarrekeningposten Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat, Financiële activa voor verkoop beschikbaar, Derivaten en Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat worden gewaardeerd tegen reële waarde. De balanspost Deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures is gewaardeerd volgens de equity-methode. De balanspost Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen is gewaardeerd tegen historische kostprijs minus afschrijvingen. Voor de verplichting uit hoofde van de hypotheekrentekorting wordt de actuariële waardering toegepast.

Het geconsolideerde halfjaarbericht van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen die worden gebruikt voor de opstelling van het geconsolideerde halfjaarbericht zijn opgesteld per dezelfde verslagdatum en gebaseerd op dezelfde uniforme grondslagen. Alle intragroep transacties en -saldi, waaronder baten, lasten en dividenden zijn in het geconsolideerde halfjaarbericht volledig geëlimineerd. De rapportageperiodes van in de consolidatie betrokken dochtermaatschappijen zijn gelijk aan die van BNG Bank. Alle vermelde bedragen in dit half-

jaarbericht luiden in euro's en zijn, tenzij anders vermeld, afgerond naar miljoenen. De euro fungeert als de functionele valuta en rapporteringsvaluta van BNG Bank. Baten worden verantwoord voor zover het waarschijnlijk is dat de economische voordelen ten goede vallen aan BNG Bank en de baten betrouwbaar kunnen worden bepaald. Lasten worden toegerekend aan de periode waarin de diensten zijn geleverd of aan de gerelateerde baten waar deze tegenover staan.

Dit geconsolideerde halfjaarbericht omvat de halfjaarcijfers van de moedermaatschappij en alle dochterondernemingen waarin BNG Bank zeggenschap heeft. Er is sprake van zeggenschap indien BNG Bank als investeerder is blootgesteld aan de variabele rendementen vanwege haar betrokkenheid in de investering en in staat is om deze rendementen te beïnvloeden door middel van het uitoefenen van haar macht over de relevante activiteiten van de investering. Groepsmaatschappijen worden vanaf de datum dat zeggenschap is verkregen volledig geconsolideerd totdat geen sprake meer is van zeggenschap. Voor belangen in beleggingsfondsen is bij het bepalen of BNG Bank zeggenschap heeft rekening gehouden met het financiële belang van BNG Bank als participant.

PRESENTATIE VERGELIJKENDE CIJFERS

De vergelijkende cijfers in dit geconsolideerde halfjaarbericht wijken niet af van de gepresenteerde cijfers in de jaarrekening 2016. Op onderstaande punten na wijken de vergelijkende cijfers in dit geconsolideerde halfjaarbericht niet af van de gepresenteerde cijfers in het geconsolideerde halfjaarbericht 2016.

BNG Bank heeft eind 2016 besloten om gebruik te maken van de mogelijkheid om één onderdeel van IFRS 9 vervroegd toe te passen in de jaarrekening over 2016. Dit heeft ook gevolgen voor de vergelijkende cijfers in het halfjaarbericht 2017. Het betreft de presentatie van waardeveranderingen van financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat als gevolg van veranderingen in het eigen kredietrisico van de bank ('Own Credit Adjustment' / OCA) conform paragraaf 7.1.2 van IFRS 9. Als gevolg van de vervroegde toepassing loopt de mutatie van de OCA (na aftrek van belastingen) niet via het resultaat maar via het ongerealiseerde deel van het eigen vermogen (i.c. de herwaarderingsreserve). Ingeval van een vroegtijdige afkoop van financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat wordt de OCA van de betreffende transactie overgedragen

uit de herwaarderingsreserve naar het gerealiseerde deel van het vermogen (overige reserves). BNG Bank heeft besloten tot vervroegde toepassing. Aan de IFRS 9 voorwaarde dat vervroegde toepassing een accounting mismatch elimineert wordt voldaan omdat het 'own credit risk' niet ingedekt wordt.

In het verleden heeft BNG Bank uit prudentie, gebaseerd op de hoge ratings en excellente kredietwaardigheid, de opslag voor het eigen kredietrisico altijd op nul gewaardeerd. Als gevolg hiervan heeft de toepassing van dit onderdeel van IFRS 9 geen invloed op de openingsbalans per 1 januari 2016 en is het corrigeren hiervan immaterieel voor het beeld van de jaarrekening 2016 en het halfjaarbericht 2017 (EUR 30 miljoen positief in het eigen vermogen op 1 januari 2016). De totale waarde van de OCA per 30 juni 2016 bedroeg EUR 29 miljoen positief (na belasting) in het eigen vermogen. Hiermee is het eigen vermogen per 30 juni 2016 ten opzichte van het geconsolideerde halfjaarbericht 2016 aangepast van EUR 3.905 miljoen positief naar EUR 3.934 positief.

Tevens zijn presentatiewijzigingen toegepast in de winst- en verliesrekening t.o.v. het geconsolideerde halfjaarbericht 2016. BNG Bank toonde sinds de invoering van IFRS in 2005 onder rentebaten de opbrengsten van de activa van de bank en de bijbehorende afdekkingsinstrumenten (derivaten). Onder de rentelasten werden de lasten getoond van de passiva en de bijbehorende afdekkingsinstrumenten. De aanhoudende daling van de rente (met soms negatieve rente tot gevolg) heeft de bank doen besluiten tot aanpassing van deze methodiek. Indien de rentecurves volledig negatief zouden worden, dan zou de bank uiteindelijk een negatief getal onder de rentebaten en een positief getal onder de rentelasten gaan rapporteren. BNG Bank is van mening dat onderstaande aanpassing meer relevante en betrouwbare informatie zal verschaffen, aangezien rentebaten en rentelasten onder de nieuwe methodiek een betere weergave zijn van de primaire baten en lasten van de bank.

- In het geconsolideerde halfjaarbericht 2016 werden zowel de rentebaten als de rentelasten op activa en de bijbehorende derivaten van totaal EUR 290 miljoen over het eerste halfjaar 2016 opgenomen onder de post Rentebaten. In het geconsolideerde halfjaarbericht 2017 zijn over het eerste halfjaar 2016 de rentebaten van alle activa en passiva van totaal EUR 3.070 miljoen

opgenomen onder de post Rentebaten. De post Rentebaten is over het eerste halfjaar 2016 door deze presentatiewijziging gestegen met EUR 2.780 miljoen.

- In het geconsolideerde halfjaarbericht 2016 werden zowel de rentebaten als de rentelasten op passiva en de bijbehorende derivaten van totaal EUR 99 miljoen over het eerste halfjaar 2016 opgenomen onder de post Rentelasten. In het geconsolideerde halfjaarbericht 2017 zijn over het eerste halfjaar 2016 de rentelasten van alle activa en passiva van totaal EUR 2.879 miljoen opgenomen onder de post Rentelasten. De post Rentelasten is over het eerste halfjaar 2016 door deze presentatiewijziging gestegen met EUR 2.780 miljoen.

VERKLARING TOEGEPASTE WET- EN REGELGEVING

Het geconsolideerde halfjaarbericht is opgesteld in overeenstemming met IFRS zoals uitgegeven door de International Accounting Standard Board (IASB) en aanvaard binnen de Europese Unie (EU) en met Titel 9 BW2.

De geconsolideerde halfjaarcijfers van BNG Bank zijn opgesteld in overeenstemming met de grondslagen en berekeningsmethoden die zijn gehanteerd voor de jaarrekening 2016.

NIET-TOEGEPASTE EU-RICHTLIJNEN EFFECTIEF OP OF NA 1 JANUARI 2017

BNG Bank past door de IASB uitgegeven nieuwe of aangepaste standaarden en interpretaties niet toe indien die niet zijn aanvaard door de EU. BNG Bank maakt in beginsel ook geen gebruik van de mogelijkheid om door EU-aanvaarde aangepaste standaarden en interpretaties vroegtijdig toe te passen waarbij toepassing verplicht is in boekjaren na 1 januari 2017. Toepassing van onderstaande nieuwe of gewijzigde standaarden, interpretaties en verbeteringen zou in dit geconsolideerde halfjaarbericht 2017 mogelijk tot significante aanpassingen hebben geleid op de waarderingen, resultaatbepalingen en toelichtingen van de bank.

- Amendments to IAS 7 Cash Flow Statement Disclosure Initiative: deze aanpassingen gaan per 1 januari 2017 prospectief in en vereisen aanvullende toelichtingen op het kasstroomoverzicht voor verplichtingen die voortvloeien uit financieringsactiviteiten. Zowel mutaties die gerelateerd zijn aan kasstromen als mutaties die niet gerelateerd zijn aan kasstromen zoals veranderingen in reële waarden en het effect van veranderingen in de wisselkoersen dienen nader toegelicht te worden. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal

van 2017 verwacht. Deze standaard zal voor het eerst invloed hebben op de toelichtingen van BNG Bank in de jaarrekening 2017.

- Amendments to IAS 12 Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses: deze aanpassingen gaan retrospectief in per 1 januari 2017 en hebben betrekking op de opname van actieve belastinglatenties uit hoofde van compensabele ongerealiseerde verliezen voor rentedragende waardepapieren die gewaardeerd worden op reële waarde. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. Deze aanpassingen hebben geen gevolgen voor BNG Bank omdat de bank fiscaal reeds IFRS volgt.
- Annual Improvements to IFRSs 2014-2016 cycle: deze verbeteringen hebben betrekking op de standaarden IAS 28, IFRS 1 en IFRS 12. De wijzigingen uit hoofde van IFRS 12, namelijk het toelichten van belangen in andere entiteiten die aangehouden zijn voor verkoop, gaan retrospectief in per 1 januari 2017. De verbeteringen uit hoofde van IAS 28 en IFRS 1 zijn van kracht per 1 januari 2018. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. De verbeteringen hebben geen gevolgen voor het vermogen, resultaat en de toelichtingen in de jaarrekening van BNG Bank.
- Amendments to IAS 40 Transfers of Investment Property: deze aanpassingen gaan prospectief in per 1 januari 2018. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. Deze aanpassingen zijn niet van toepassing op de bank, omdat BNG Bank geen vastgoedbeleggingen of vastgoed in voorraad heeft.
- Amendment to IFRS 2 Classification and Measurement Share based payment transactions: deze aanpassing is per 1 januari 2018 effectief met prospectieve toepassing. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. Deze aanpassing is niet van toepassing op de bank, omdat BNG Bank geen share based payment transacties heeft.
- Amendment to IFRS 4 Insurance Contract, Applying IFRS 9 Financial Instruments with IFRS 4 Insurance Contracts: deze standaard is per 1 januari 2018 effectief. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. De standaard is niet van toepassing op de bank, omdat BNG Bank geen verzekeringscontracten uitgeeft.
- IFRS 9 Financial Instruments and Amendments to IFRS 9 and IFRS 7: IFRS 9 gaat de standaard IAS 39 Financiële Instrumenten bijna volledig vervangen

afgezien van het onderdeel macro hedge accounting. De nieuwe standaard is op 22 november 2016 door de EU aanvaard en zal per 1 januari 2018 effectief worden, met deels retrospectieve en deels prospectieve toepassing. Als gevolg van de wijzigingen is een aantal nieuwe bepalingen en tekstuele wijzigingen in de toelichtingsvereisten (IFRS 7) doorgevoerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 'Toelichting op de gevolgen van IFRS 9' hieronder.

- Amendments to IFRS 10 and IAS 28 Sale or Contribution of assets between an investor and its associate or joint venture: deze aanpassingen geven aan hoe een aandeel in een deelneming of joint venture gewaardeerd moet worden (i.c. reële waarde) indien er sprake is van deconsolidatie van een dochteronderneming. De ingangsdatum was 1 januari 2016, maar is voor onbepaalde tijd uitgesteld. Deze aanpassingen zijn na definitieve ingangsdatum prospectief van toepassing op BNG Bank indien de bank besluit tot gedeeltelijke verkoop van haar aandelen in de dochterondernemingen.
- IFRS 14 Regulatory Deferral Accounts: deze standaard geldt voor First Time Adopters en gaat prospectief in per 1 januari 2016. In afwachting van de definitieve standaard heeft de Europese Commissie deze standaard niet in behandeling genomen. De standaard is niet van toepassing op BNG Bank.
- IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers including amendments to IFRS 15 Effective date of IFRS 15: deze standaard vervangt een aantal standaarden en interpretaties met betrekking tot opbrengstverantwoording en is van toepassing op contracten met klanten die niet onder IAS 17, IAS 39 of IFRS 9, IFRS 4, IFRS 10, IFRS 11, IAS 27 en IAS 28 vallen. IFRS 15 is op 22 september 2016 door de EU aanvaard en zal per 1 januari 2018 effectief worden. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. BNG Bank onderzoekt welke soorten ontvangen provisies voldoen aan deze nieuwe standaard. De gevolgen voor het resultaat, het eigen vermogen en de toelichtingen van BNG Bank zullen naar verwachting beperkt zijn.
- Clarification to IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers: deze verduidelijkingen van IFRS 15 zullen per 1 januari 2018 effectief worden. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. Zie ook vorig punt.
- IFRS 16 Leases: deze standaard vervangt IAS 17 'Leases', IFRIC 4, SIC-15 en SIC-27 en gaat prospectief in per 1 januari 2019. Goedkeuring door de EU wordt in het

vierde kwartaal van 2017 verwacht. De standaard introduceert een nieuw lease framework: zowel lessee als lessor dienen alle activa en verplichtingen uit het leasecontract te verantwoorden. BNG Bank sluit jaarlijks voor eigen gebruik enkele operationele leasecontracten af. Het effect van deze standaard op BNG Bank is zeer beperkt.

- IFRS 17 Insurance Contracts: deze standaard vervangt IFRS 4 en gaat retrospectief in per 1 januari 2021. IFRS 17 stelt de beginselen vast voor de opname, de waardering, de presentatie en de toelichting van verzekeringscontracten. De standaard is niet van toepassing op BNG Bank.
- IFRIC Interpretation 22 Foreign Currency Transactions and Advance Consideration: deze interpretatie heeft betrekking op de verwerking van niet-monetair activa en passiva in vreemde valuta. Deze interpretatie kan retrospectief of prospectief toegepast worden per 1 januari 2018. Goedkeuring door de EU wordt in het vierde kwartaal van 2017 verwacht. BNG Bank voldoet reeds aan deze interpretatie.
- IFRIC Interpretation 23 Uncertainty over Income Tax Treatments: IFRIC 23 wordt toegepast op de bepaling van de belastbare winst (belastingverlies), belastinggrondslagen, ongebruikte belastingverliezen, ongebruikte belastingkredieten en belastingtarieven, wanneer er onzekerheid bestaat over de inkomstenbelastingbehandelingen volgens IAS 12. Deze interpretatie dient retrospectief toegepast te worden per 1 januari 2019 zonder aanpassing van vergelijkende cijfers. Goedkeuring door de EU wordt in 2018 verwacht. BNG Bank onderzoekt de impact.

TOELICHTING OP DE GEVOLGEN VAN IFRS 9

IFRS 9 'Financial Instruments' gaat per 1 januari 2018 de standaard IAS 39 'Financial Instruments' bijna volledig vervangen, afgezien van het onderdeel macro hedge accounting. De IFRS 9 standaard is in drie onderdelen ingedeeld, namelijk 'Classification and Measurement', 'Hedge Accounting' en 'Impairment'. IFRS 9 heeft gevolgen voor het eigen vermogen, de balansclassificatie van financiële activa, het resultaat en de toelichtingen op de jaarrekening van BNG Bank.

CLASSIFICATION AND MEASUREMENT

Onder IFRS 9 treden er wijzigingen op in de classificatie en waardering van financiële activa. De nieuwe standaard introduceert een tweetal testen, de 'Business model test'

en de 'Contractual cash flow characteristics test' (ook wel de SPPI-test (Solely Payments of Principal and Interest test) genoemd) aan de hand waarvan de classificatie en waardering van financiële activa plaats zal vinden. Instrumenten die voldoen aan beide testen worden in beginsel gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Voor instrumenten die niet voldoen aan de SPPI-test geldt dat deze verplicht gewaardeerd moeten worden tegen reële waarde met waardeveranderingen via het resultaat. Dit geldt eveneens voor financiële activa die (in verband met een accounting mismatch) aangemerkt zijn als gewaardeerd tegen reële waarde via het resultaat. De waardering van (niet in financiële instrumenten besloten) derivaten blijft ongewijzigd tegen reële waarde via het resultaat.

Investeringsinstrumenten zullen onder IFRS 9 worden gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via het resultaat. BNG Bank zal naar verwachting geen gebruik maken van de in de standaard opgenomen mogelijkheid om dergelijke investeringen te waarderen tegen reële waarde met waardeveranderingen via het vermogen, omdat deze toepassing reclassificatie naar de winst-en-verliesrekening van gerealiseerde waardeveranderingen niet toestaat.

Ten aanzien van de classificatie en waardering van financiële activa onder IFRS 9 verwacht BNG Bank geen significante wijzigingen ten opzichte van de classificatie en waardering van financiële activa onder IAS 39. Het overgrote deel van de portefeuille zal op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd blijven waardoor de volatiliteit in het resultaat beperkt blijft. Een beperkt aantal transacties dat onder IAS 39 op reële waarde gewaardeerd wordt, zal onder IFRS 9 op geamortiseerde kostprijs verantwoord gaan worden. De verschillen in boekwaarde worden in de beginbalans van IFRS 9 verwerkt onder de overige reserves van het eigen vermogen. Naar verwachting heeft dit een beperkt positief effect op de omvang van het eigen vermogen.

De classificatie en waardering van financiële passiva blijft ongewijzigd, met uitzondering van de financiële passiva die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde via het resultaat. Voor deze passiva dient de waardeverandering als gevolg van wijzigingen in de eigen kredietwaardigheid van de bank in het vermogen (herwaarderingsreserve) te worden verwerkt en niet in het resultaat. BNG Bank heeft besloten om gebruik te maken van de mogelijkheid

om dit onderdeel van IFRS 9 vervroegd toe te passen vanaf de jaarrekening 2016. Dit is hieronder onder het kopje ‘Transitie en vroegtijdige toepassing’ verder toegelicht.

HEDGE ACCOUNTING

De aanpassingen in de regelgeving met betrekking tot hedge accounting zullen naar verwachting beperkte gevolgen hebben op de resultaten van de bank. De gevolgen voor portfolio hedge accounting (ofwel macro hedge accounting) zijn nihil omdat IAS 39 hiervoor van toepassing blijft. De toepassing van micro hedge accounting van financiële instrumenten in euro blijft eveneens ongewijzigd, waardoor er eveneens geen gevolgen voor het resultaat zijn.

De toepassing van micro hedge accounting van financiële instrumenten in vreemde valuta zal onder IFRS 9 wel gaan wijzigen. Onder IFRS 9 wordt zogenaamde cross-currency basisrisico niet gezien als ingedekt risico, maar als ‘cost of hedging’. Voor BNG Bank betekent dit dat waardeveranderingen uit hoofde van de cross currency basisspread niet meer opgenomen mogen worden onder de cashflow hedge reserve. In plaats daarvan wordt deze ‘cost of hedging’ verwerkt onder een separaat item in het ongerealiseerde deel van het eigen vermogen. In tegenstelling tot de cashflow hedge reserve zal dit item waarschijnlijk onderdeel van het Tier 1-vermogen worden.

IMPAIRMENT (BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN)

Onder de nieuwe impairment methodiek van IFRS 9 wordt het huidige ‘incurred loss’ model vervangen door een ‘expected credit loss’ benadering. Het nieuwe impairment model is van toepassing op alle exposures uit hoofde van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs, financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen via het vermogen (alleen rentedragende waardepapieren), waardeaanpassingen kredieten in portfolio hedge accounting, toegezegde kredietfaciliteiten en financiële garantiecontracten.

De genoemde exposures worden onder IFRS 9 ingedeeld in drie groepen gebaseerd op de verschillende stadia (‘stages’) van kredietrisico. In stage 1 zitten exposures waarvan het kredietrisico niet significant is gewijzigd ten opzichte van het moment waarop het exposure is ontstaan. Voor deze groep wordt een 12-maands expected credit loss berekend, zijnde het verwachte kredietverlies

o.b.v. de kans dat het exposure binnen 12 maanden na de rapportagedatum in default geraakt. Stage 2 omvat exposures waarvan het kredietrisico significant is toegenomen ten opzichte van het moment waarop het exposure is ontstaan, maar welke nog niet in default zijn geraakt. Voor deze exposures wordt een lifetime expected credit loss berekend. Dit betreft de verwachte tekorten op de contractuele kasstromen gedurende de resterende looptijd van het exposure, contant gemaakt tegen het effectieve rentepercentage. Onder stage 3 vallen exposures die daadwerkelijk in default zijn geraakt. Voor deze exposures wordt op individuele basis een expected credit loss bepaald, rekening houdend met eventuele garanties en ontvangen onderpanden. Dit is vergelijkbaar met de huidige manier waarop individuele voorzieningen worden berekend voor exposures in default.

De nieuwe impairment regels leiden tot een toename in de mate van ‘professional judgement’ waar het gaat om de vaststelling van een adequaat niveau van het expected credit loss.. Dit geldt voor het bepalen van de kans op default (‘probability of default’), de mate van verlies gegeven een default (‘loss given default’) en de hoogte van het exposure dat in default raakt (‘exposure at default’) in de toekomst. Bovendien moet rekening worden gehouden met toekomstgerichte informatie (‘forward-looking information’) over macro-economische factoren.

Omdat de scope van de nieuwe impairment systematiek groter is en de berekeningen per definitie leiden tot hogere voorzieningen verwacht de bank een fors effect op de omvang van de voorziening voor oninbaarheid van de bank. Opgemerkt wordt dat het huidige en verwachte toekomstige voorzieningenniveau in absolute zin laag zijn, gegeven de hoge kredietkwaliteit van de debiteuren van de bank.

TRANSITIE EN VROEGTIJDIGE TOEPASSING (‘EARLY ADOPTION’)

BNG Bank heeft besloten om gebruik te maken van de mogelijkheid om één onderdeel van IFRS 9 vervroegd toe te passen vanaf de jaarrekening 2016. Het betreft de presentatie van waardeveranderingen van financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat als gevolg van veranderingen in het eigen kredietrisico van de bank (‘Own Credit Adjustment’ / OCA). De gevolgen van deze vroegtijdige toepassing zijn reeds toegelicht onder Presentatie vergelijkende cijfers.

GESEGMENTEERDE INFORMATIE

BNG Bank maakt bij de besluiten over de inzet van middelen en rendementsmeting onderscheid naar activiteiten op het gebied van kredietverlening en gebiedsontwikkeling. BNG Bank maakt bij de aansturing en inrichting binnen het kredietbedrijf geen onderscheid naar verschillende segmenten of bedrijfsonderdelen. De activiteiten op het gebied van gebiedsontwikkeling zijn niet materieel ten opzichte van de activiteiten op het gebied van kredietverlening. In het halfjaarbericht is derhalve geen gesegmenteerde informatie opgenomen.

DIVIDEND

Het over het boekjaar 2016 voorgestelde dividend van EUR 91 miljoen is na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in het eerste halfjaar van 2017 uitgekeerd aan de aandeelhouders. Daarnaast is EUR 23 miljoen dividend uitgekeerd aan de houders van het hybride kapitaal. Deze uitkering is aftrekbaar voor vennootschapsbelasting. De netto impact op het vermogen bedraagt EUR 18 miljoen negatief. BNG Bank zal over het resultaat over het eerste halfjaar van 2017 geen tussentijds dividend uitkeren.

1 SCHULDBEWIJZEN

Als onderdeel van haar langlopende financiering heeft BNG Bank in het eerste halfjaar van 2017 EUR 9,9 miljard (eerste halfjaar 2016: EUR 12,6 miljard) aan langlopende schuldbewijzen uitgegeven. In de verslagperiode is EUR 8,3 miljard (eerste halfjaar 2016: EUR 7,6 miljard) aan langlopende schuldbewijzen afgelost. De afname van de post schuldbewijzen met EUR 4,1 miljard tot EUR 108,1 miljard wordt vooral verklaard door de waardedaling van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro.

2 RESULTAAT FINANCIËLE TRANSACTIES

Hieronder wordt het resultaat financiële transacties uitgesplitst naar gerealiseerde en ongerealiseerde marktwaardeveranderingen.

	EERSTE HALFJAAR 2017	EERSTE HALFJAAR 2016
MARKTWAARDEVERANDERING FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT ALS GEVOLG VAN VERANDERINGEN IN KREDIET- EN LIQUDITEITSOPSLAGEN, WAARVAN:		
– Rentedragende waardepapieren	42	-20
– Gestructureerde leningen	-3	-8
	39	-28
RESULTAAT HEDGE ACCOUNTING		
– Portfolio fair value hedge accounting	20	-2
– Micro fair value hedge accounting	-13	3
– Micro cashflow hedge accounting	0	27
	7	28
Mutatie tegenpartij kredietrisico derivaten (CVA/DVA)	30	-39
Gerealiseerde verkoop- en afkoopresultaten	32	51
Overige marktwaardeveranderingen	24	-40
TOTAAL	132	-28

Het resultaat financiële transacties is in de verslagperiode positief beïnvloed door ongerealiseerde resultaten, vooral als gevolg van ingekomen krediet- en liquiditeitsopslagen van een aantal rentedragende waardepapieren in de post financiële activa tegen reële waarde via het resultaat, gerealiseerde verkoop- en afkoopresultaten en de verdere stijging van de lange rente, die tot uitdrukking komt in de afgenomen (negatieve) waarde van het kredietrisico in derivatentransacties (CVA/DVA), de resultaten uit hedge accounting en de overige marktwaardeveranderingen. In deze laatste categorie zijn onder andere opgenomen de effecten van de verandering van de USD/EUR en EUR/GBP cross currency basisspreads in derivaten die niet betrokken zijn in hedge accounting.

3 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

	EERSTE HALFJAAR 2017	EERSTE HALFJAAR 2016
Dotatie aan voorziening voor oninbaarheid kredieten	3	1
Vrijval uit voorziening voor oninbaarheid kredieten	0	-
Bijzondere waardeverminderingen financiële activa voor verkoop beschikbaar	-	-
Bijzondere waardeverminderingen deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	0	2
Terugdraaiing bijzondere waardevermindering deelnemingen met invloed van betekenis en joint ventures	-	-1
TOTAAL	3	2

De bijzondere waardeverminderingen bedragen over het eerste halfjaar 2017 EUR 3 miljoen (eerste halfjaar 2016: EUR 2 miljoen). In het eerste halfjaar 2017 is de algemene debiteurenvoorziening van de bank fractioneel verlaagd. De dotatie aan de voorziening in het eerste halfjaar 2017 betreft voornamelijk een gedeeltelijke afwaardering van een lening zonder overheidsgarantie aan een zorgaanbieder.

ONDERVERDELING FINANCIËLE INSTRUMENTEN NAAR CATEGORIEËN

	30-06-2017				
	FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS	FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA AANGEMERKT ALS GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT	DERIVATEN	FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	TOTAAL
Kas en tegoeden bij de centrale banken	6.681				6.681
Bankiers	13.415				13.415
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat		2.169			2.169
Derivaten			11.013		11.013
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				14.886	14.886
Kredieten	85.879				85.879
Waardeaanpassingen kredieten in portfolio hedge accounting	12.173				12.173
TOTAAL ACTIVA	118.148	2.169	11.013	14.886	146.216
Bankiers	3.077				3.077
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat		1.132			1.132
Derivaten			22.277		22.277
Schuldbewijzen	108.133				108.133
Toevertrouwde middelen	6.699				6.699
Achtergestelde schulden	31				31
TOTAAL PASSIVA	117.940	1.132	22.277	-	141.349

	31-12-2016				
	FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS	FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA AANGEMERKT ALS GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT	DERIVATEN	FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	TOTAAL
Kas en tegoeden bij de centrale banken	6.417				6.417
Bankiers	11.795				11.795
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat		2.350			2.350
Derivaten			15.412		15.412
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				15.437	15.437
Kredieten	87.576				87.576
Waardeaanpassingen kredieten in portfolio hedge accounting	14.894				14.894
TOTAAL ACTIVA	120.682	2.350	15.412	15.437	153.881
Bankiers	3.530				3.530
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat		1.190			1.190
Derivaten			24.780		24.780
Schuldbewijzen	112.180				112.180
Toevertrouwde middelen	7.557				7.557
Achtergestelde schulden	31				31
TOTAAL PASSIVA	123.298	1.190	24.780	–	149.268

LANGLOPENDE UITZETTINGEN BUITENLAND

De volgende tabellen geven een overzicht van de langlopende uitzettingen in het buitenland. Derivatentransacties en kortgeldtransacties (waaronder voornamelijk cash collateral met banken) zijn hierin niet opgenomen. De getoonde bedragen betreffen de restant hoofdsommen in miljoenen euro's.

	30-6-2017						
	AAA	AA	A	BBB	NON- INVESTMENT GRADE	TOTAAL NOMINALE WAARDE	TOTAAL BALANS- WAARDE
Supranationale instellingen	629	390				1.019	1.069
Multilaterale ontwikkelingsbanken	812					812	904
België		459		146		605	773
Denemarken	50					50	51
Duitsland	1.555	70				1.625	2.008
Finland		716				716	830
Frankrijk	402	988	100		46	1.536	1.882
Groot-Brittannië	556	340	354	183	81	1.514	2.096
Italië		18	52	233	60	363	449
Oostenrijk		655				655	799
Portugal			57	35	204	296	286
Spanje		239	496	366	124	1.225	1.267
Verenigde Staten	22					22	23
Zwitserland	73		119			192	221
TOTAAL	4.099	3.875	1.178	963	515	10.630	12.658

	31-12-2016						
	AAA	AA	A	BBB	NON- INVESTMENT GRADE	TOTAAL NOMINALE WAARDE	TOTAAL BALANS- WAARDE
Supranationale instellingen	629	520				1.149	1.217
Multilaterale ontwikkelingsbanken	758					758	864
België	35	604		114		753	952
Denemarken	50					50	51
Duitsland	1.313	70				1.383	1.867
Finland		690				690	834
Frankrijk	357	1.040	100		47	1.544	1.922
Groot-Brittannië	365	340	361	181	75	1.322	1.945
Italië		24	137	152	61	374	468
Oostenrijk		605				605	777
Portugal			85	37	205	327	309
Spanje		347	385	661	138	1.531	1.590
Zwitserland	98		127			225	266
TOTAAL	3.605	4.240	1.195	1.145	526	10.711	13.062

De resterende hoofdsom van het non-investment grade exposure bedraagt aan het einde van het eerste halfjaar EUR 515 miljoen (2016: EUR 526 miljoen). Dit bestaat voor EUR 327 miljoen uit rentedragende waardepapieren (RWP's). Deze RWP's betreffen een aantal uitzettingen in Spanje, Portugal en Italië, die grotendeels geherclassificeerd zijn naar de balanspost Kredieten. De rest van het non-investment grade exposure (EUR 188 miljoen) bestaat uit een beperkt aantal kredieten in Frankrijk, Groot-Brittannië en Portugal. De Franse en Britse uitzettingen betreffen voornamelijk projectfinancieringen op het gebied van infrastructuur, onderwijs, energie en zorg. De toename in het Duitse exposure met een AAA-rating heeft betrekking op nieuwe investeringen in RWP's uitgegeven door een door de Duitse centrale overheid gegarandeerde bank. De balanswaarde is in het eerste halfjaar gedaald met EUR 404 miljoen tot EUR 12.658 miljoen, voornamelijk als gevolg van stijging van de langetermijnrente.

INVESTERINGEN IN RENTEDRAGENDE WAARDEPAPIEREN (RWP)

De RWP-portefeuille van BNG Bank wordt voornamelijk aangehouden ten behoeve van liquiditeitsmanagement en bestaat uit hoogwaardige obligaties, die grotendeels beleenbaar zijn bij de centrale bank. De totale RWP-portefeuille van BNG Bank kan worden onderverdeeld in een liquiditeitsportefeuille en een ALM-portefeuille (Asset & Liability Management). De liquiditeitsportefeuille bestaat uitsluitend uit goed verhandelbaar papier en is onderverdeeld naar de verschillende LCR-levels opgenomen in de onderstaande tabel. De ALM-portefeuille is onderverdeeld naar het type papier. De ontwikkeling van de portefeuilles wordt maandelijks gerapporteerd. Op basis van onder andere externe en interne ratings wordt de ontwikkeling op individuele basis gevolgd. Twee keer per jaar ondergaan de assets binnen deze portefeuilles een impairmentanalyse.

De hieronder getoonde bedragen per ratingcategorie betreffen de restant hoofdsommen in miljoenen euro's. In de laatste kolom wordt bovendien de totale balanswaarde vermeld.

	30-6-2017						
	AAA	AA	A	BBB	NON- INVESTMENT GRADE	TOTAAL NOMINALE WAARDE	TOTAAL BALANS- WAARDE
LIQUIDITEITSPORTEFEUILLE							
Level I – Overheid/Supranationaal	5.247	3.226		297	46	8.816	10.574
Level I B – Covered bonds	1.144	70				1.214	1.292
Level II A – Overheid/Supranationaal		57		8		65	98
Level II A – Covered bonds						–	–
Level II B – Corporates			25			25	29
Level II B – RMBS	1.101	1				1.102	1.117
	7.492	3.354	25	305	46	11.222	13.110
ALM PORTEFEUILLE							
RMBS		187	309	151	102	749	671
Covered bonds			206	114		320	379
ABS	71		175	33	60	339	339
NHG	942	166	316	2		1.426	1.426
Overig	46	328	477	144	120	1.115	1.683
	1.059	681	1.483	444	282	3.949	4.498
TOTAAL	8.551	4.035	1.508	749	328	15.171	17.608

	31-12-2016						
	AAA	AA	A	BBB	NON- INVESTMENT GRADE	TOTAAL NOMINALE WAARDE	TOTAAL BALANS- WAARDE
LIQUIDITEITSPORTEFEUILLE							
Level I – Overheid/Supranationaal	5.180	3.473	92	170	46	8.961	11.097
Level I B – Covered bonds	926	185				1.111	1.201
Level II A – Overheid/Supranationaal		58		9		67	103
Level II A – Covered bonds			25			25	26
Level II B – Corporates			25			25	29
Level II B – RMBS	1.053	3				1.056	1.069
	7.159	3.719	142	179	46	11.245	13.525
ALM PORTEFEUILLE							
RMBS	42	183	194	260	117	796	715
Covered bonds			160	345		505	592
ABS	108	1	187		61	357	357
NHG	1.148	149	375			1.672	1.652
Overig	46	329	484	132	120	1.111	1.724
	1.344	662	1.400	737	298	4.441	5.040
TOTAAL	8.503	4.381	1.542	916	344	15.686	18.565

FORBORN EXPOSURES

Forbearance heeft betrekking op kredietovereenkomsten, waarvan de kredietvoorwaarden ten gunste van de debiteur zijn gewijzigd als gevolg van een ongunstige financiële positie van de debiteur, zodat deze aan zijn verplichtingen kan blijven voldoen. BNG Bank verstrekt zowel solvabiliteitsvrije als solvabiliteitsplichtige kredieten. Solvabiliteitsvrije kredieten worden geacht vrij te zijn van kredietrisico vanwege garantstellingen en zekerheden, of vanwege de status van de tegenpartij, zoals Nederlandse decentrale overheden. Bij solvabiliteitsplichtige kredieten is deze bescherming niet aanwezig. In de volgende tabel zijn geen rentedragende waardepapieren opgenomen, omdat de bank de voorwaarden daarvan niet kan wijzigen.

30-6-2017			
	EXPOSURE KREDIETEN EN OFF-BALANCE EXCLUSIEF DEBITEUREN- VOORZIENING	VERDELING %	EXPOSURE VAN KREDIETEN MET FORBEARANCE
SOLVABILITEITSVRIJ	87.498	89%	0
SOLVABILITEITSPLICHTIG MET INTERNE RATING:			
– 1 tot en met 11	11.092	11%	13
– 12 tot en met 13	377	0%	20
– 14 tot en met 17	406	0%	56
– 18 tot en met 19	33	0%	–
	11.908	11%	89
	99.406	100%	89
31-12-2016			
	EXPOSURE KREDIETEN EN OFF-BALANCE EXCLUSIEF DEBITEUREN- VOORZIENING	VERDELING %	EXPOSURE VAN KREDIETEN MET FORBEARANCE
SOLVABILITEITSVRIJ	89.513	89%	20
SOLVABILITEITSPLICHTIG MET INTERNE RATING:			
– 1 tot en met 11	10.739	11%	90
– 12 tot en met 13	415	0%	–
– 14 tot en met 17	361	0%	81
– 18 tot en met 19	33	0%	–
	11.548	11%	171
	101.061	100%	191

De kredietovereenkomsten waarvan de contractvoorwaarden zijn gewijzigd als gevolg van een ongunstige financiële positie van de debiteur bedragen medio 2017 EUR 89 miljoen (ultimo 2016: EUR 191 miljoen). Het aandeel in de totale kredietportefeuille is 0,1% (ultimo 2016: 0,2%) en heeft betrekking op 4 debiteuren (ultimo 2016: 7 debiteuren). Hiervan is 1 debiteur in 2017 met een uitstaande exposure van EUR 20 miljoen als forborn aangemerkt

(rating 13) en waren 3 debiteuren reeds in 2016 forborn met een uitstaande exposure van EUR 69 miljoen.

NON-PERFORMING EN IMPAIRED EXPOSURES

Non-performing exposures betreffen exposures:

- waarvan contractvoorwaarden zijn geschonden door de debiteur en/of betalingsachterstanden ('past due') van meer dan 90 dagen ('default'); en/of
- waarvoor de verwachting bestaat dat de debiteur niet (volledig) aan zijn toekomstige betalingsverplichting kan blijven voldoen ('unlikely to pay'); en/of
- die een bijzondere individuele waardevermindering hebben ondergaan.

Onder 'past due' wordt verstaan de betalingsachterstand die begint op moment dat de debiteur niet (volledig) volgens de contractuele vervallen betalingsdatum heeft voldaan.

Een exposure dat als non-performing is gekwalificeerd mag opnieuw als performing worden beschouwd indien aan alle onderstaande voorwaarden is voldaan:

- het exposure voldoet weer aan alle contractvoorwaarden (geen default); en

- de situatie van de debiteur is zodanig verbeterd dat hij kan voldoen aan zijn betalingsverplichting volgens bestaand of aangepast betalingsprofiel ('likely to pay'); en
- de debiteur heeft geen achterstanden van meer dan 90 dagen.

Impaired exposures betreffen exposures die een bijzondere individuele waardevermindering hebben ondergaan. Onder bijzondere waardeverminderingen wordt verstaan afschrijvingen op de posten die tegen reële waarde op de balans staan en kredieten waarvoor een individuele voorziening is getroffen. Exposures die voorzien zijn via de IBNI-voorziening worden niet als impaired exposures aangemerkt. Off-balance exposures worden eveneens niet aangemerkt als impaired.

Onderstaande tabellen geven inzicht in de totale exposure aan kredieten en rentedragende waardepapieren, waarbij is aangegeven welk deel hiervan als non-performing respectievelijk impaired exposure is aangemerkt.

	30-6-2017					
	KREDIETEN EN OFF-BALANCE EXCLUSIEF DEBITEUREN- VOORZIENING	WAARVAN NON- PERFORMING EXPOSURES	WAARVAN IMPAIRED EXPOSURES	RENTE- DRAGENDE WAARDE- PAPIEREN	WAARVAN NON- PERFORMING EXPOSURES	WAARVAN IMPAIRED EXPOSURES
Bankiers				92	-	-
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	863	-	-	1.307	-	-
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				14.853	-	-
Kredieten	84.567	206	203	1.356	15	15
TOTAAL BALANSWAARDE	85.430	206	203	17.608	15	15
Voorwaardelijke schulden	81	-				
Onherroepelijke faciliteiten	7.607	14				
Herroepelijke faciliteiten	6.288	1				
TOTAAL EXPOSURE	99.406	221	203	17.608	15	15

	31-12-2016					
	KREDIETEN EN OFF-BALANCE EXCLUSIEF DEBITEUREN- VOORZIENING	WAARVAN NON- PERFORMING EXPOSURES	WAARVAN IMPAIRED EXPOSURES	RENTE- DRAGENDE WAARDE- PAPIEREN	WAARVAN NON- PERFORMING EXPOSURES	WAARVAN IMPAIRED EXPOSURES
Bankiers				240	-	-
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	904	-	-	1.446	-	-
Financiële activa voor verkoop beschikbaar				15.412	-	-
Kredieten	86.151	129	129	1.467	16	16
TOTAAL BALANSWAARDE	87.055	129	129	18.565	16	16
Voorwaardelijke schulden	105	-				
Onherroepelijke faciliteiten	6.903	8				
Herroepelijke faciliteiten	6.998	0				
TOTAAL EXPOSURE	101.061	137	129	18.565	16	16

Het non-performing exposure op rentedragende waarde-
papieren heeft betrekking op een investering in een
Spaanse securitisatie.

Onderstaande tabel toont het verloop van het non-
performing exposure op kredieten. De verschuiving van
performing naar non-performing exposure van EUR 85
miljoen wordt veroorzaakt door een tweetal relaties. De
afname van het bestaande non-performing exposure met
EUR 2 miljoen is het gevolg van (reguliere) aflossingen.

	EERSTE HALFJAAR 2017	2016
BEGINSTAND	137	127
Toename bestaand non-performing exposure, niet individueel voorzien	-	0
Toename bestaand non-performing exposure, individueel voorzien	1	0
Verschuiving van performing naar non-performing exposure	85	91
Verschuiving van non-performing naar performing exposure	-	-17
Aflossingen op en afwikkeling van non-performing exposure	-2	-64
EINDSTAND	221	137

VOORZIENINGENBELEID KREDIETEN

BNG Bank kent een aantal triggers die leiden tot de beoordeling of een individuele kredietvoorziening noodzakelijk is:

- een interne rating van 14 of hoger; of
- een betalingsachterstand en/of schending van contractvoorwaarden van meer dan 90 dagen ('default') en/of de debiteur naar verwachting niet meer aan zijn betalingsverplichtingen zal voldoen ('unlikely to pay').

De individuele voorziening heeft alleen betrekking op de solvabiliteitsplichtige kredieten. Solvabiliteitsvrije kredieten worden geacht vrij te zijn van kredietrisico van

wege garantstellingen en zekerheden of vanwege de status van de tegenpartij, zoals Nederlandse decentrale overheden. Daarnaast kent de bank een collectieve voorziening op basis van een zogeheten 'Incurred But Not Identified' (IBNI) model. Dit model berekent voor solvabiliteitsplichtige kredieten en off-balance exposures een voorziening op basis van onder meer exposure en rating van de debiteur. Ten slotte wordt voor kredieten die als gevolg van een garantie door een decentrale overheid solvabiliteitsvrij zijn, een voorziening bepaald op basis van een opslag voor operationeel risico. Beide voorzieningen vallen onder de regulatorische specifieke kredietrisico-aanpassing.

OUDERDOMSANALYSE REEDS VERVALLEN FINANCIËLE ACTIVA (KREDIETEN) ZONDER INDIVIDUELE BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING

	30-6-2017	31-12-2016
Minder dan 31 dagen	0	0
31 tot en met 60 dagen	0	-
61 tot en met 90 dagen	-	-
Meer dan 90 dagen	1	0
EINDSTAND	1	0

SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE PASSIVA (DERIVATEN)

Met financiële tegenpartijen waarmee BNG Bank bereid is derivatentransacties af te sluiten, worden ter verlaging van het kredietrisico nettingovereenkomsten vastgelegd. Tevens worden bilaterale onderpandovereenkomsten gesloten. Deze voorzien erin dat op dagelijkse basis marktwaarde-ontwikkelingen door collateral worden gemitigeerd. Als gevolg van veranderingen in regelgeving worden deze overeenkomsten in voorkomende gevallen aangepast. Deze overeenkomsten komen niet in aanmerking voor balanssaldering, tenzij verrekening van de kasstromen via centrale clearing partijen verloopt. De volgende tabel geeft de posities weer indien deze overeenkomsten wel en niet voldoen aan de voorwaarden van balanssaldering en indien rekening wordt gehouden met onderpandovereenkomsten.

	30-6-2017		
	DERIVATEN ACTIEF	DERIVATEN PASSIEF	NETTO
SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE PASSIVA (DERIVATEN)			
Bruto waarde van financiële activa en passiva voor saldering	13.573	24.797	-11.224
Bruto waarde van te salderen financiële passiva	2.551	2.551	-
BALANSWAARDE FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA (NA SALDERING)	11.022	22.246	-11.224
Waarde financieel verrekeningsinstrument welke voor saldering niet voldoet aan IAS 32 (Netting derivaten met dezelfde tegenpartij)	9.127	9.127	-
EXPOSURE VOOR COLLATERAL	1.895	13.119	-11.224
Waarde financieel onderpand welke voor saldering niet voldoet aan IAS 32	855	13.630	-12.775
NETTO EXPOSURE	1.040	-512	1.551

	31-12-2016		
	DERIVATEN ACTIEF	DERIVATEN PASSIEF	NETTO
SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE PASSIVA (DERIVATEN)			
Bruto waarde van financiële activa en passiva voor saldering	18.343	27.711	-9.368
Bruto waarde van te salderen financiële passiva	2.931	2.931	-
BALANSWAARDE FINANCIËLE ACTIVA EN PASSIVA (NA SALDERING)	15.412	24.780	-9.368
Waarde financieel verrekeningsinstrument welke voor saldering niet voldoet aan IAS 32 (Netting derivaten met dezelfde tegenpartij)	12.543	12.543	-
EXPOSURE VOOR COLLATERAL	2.869	12.237	-9.368
Waarde financieel onderpand welke voor saldering niet voldoet aan IAS 32	1.776	11.795	-10.019
NETTO EXPOSURE	1.093	442	651

Medio 2017 bedraagt het gestorte collateral EUR 13,6 miljard (2016: EUR 11,8 miljard). Bij een verslechtering van de rating van BNG Bank met 3 notches zou hier EUR 35 miljoen (2016: EUR 35 miljoen) bijkomen. De liquiditeitskracht van de bank is voldoende om de collateralverplichtingen na te komen en fluctuaties daarin op te vangen.

REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De reële waarde is de prijs (ongecorrigeerd voor transactiekosten) die, ongeacht de intentie of de mogelijkheid, zou worden ontvangen indien een actief wordt verkocht of de prijs die zou worden betaald indien een passief wordt overgedragen in een ordelijke transactie tussen marktdeelnemers per waardingsdatum onder de geldende marktcondities. Uitgangspunt is dat de waardering vanuit het perspectief van marktpartijen moet worden gezien, waarbij alleen specifieke kenmerken en beperkingen van het financiële instrument meegenomen worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie 'levels' van reële waarde waarbij de aard en de mate van significantie van de inputfactoren op de totale waardering een doorslaggevende rol spelen voor de juiste classificatie in de hiërarchie.

REËLE WAARDE HIËRARCHIE

- **LEVEL 1:** waardering op basis van (ongecorrigeerde) gequoteerde marktprijzen van het instrument zelf, en indien niet beschikbaar van identieke instrumenten, in een actieve markt. Een financieel instrument wordt beschouwd als genoteerd in een actieve markt als de genoteerde prijs regelmatig beschikbaar is en als deze prijzen de actuele en regelmatig voorkomende 'at arm's length' markttransacties weergeven. De gequoteerde marktprijzen voor financiële activa en passiva zijn gebaseerd op middenkoersen.
- **LEVEL 2:** waardering op basis van een waarderingstechniek gebruik makend van direct of indirect in de markt openbaar waarneembare inputdata, niet zijnde gequoteerde marktprijzen zoals bij level 1. In deze categorie zijn instrumenten begrepen met een waardering die gebruik maakt van genoteerde prijzen in actieve markt voor vergelijkbare instrumenten, genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare instrumenten in markten die beschouwd worden als minder dan actief of andere waarderingstechnieken waarbij alle significante inputvariabelen direct of indirect waarneembaar zijn uit de marktdata.
- **LEVEL 3:** waardering op basis van een waarderingstechniek met significant gebruik makend van niet in

de markt openbaar waarneembare inputdata. In deze categorie zijn instrumenten begrepen met een waarderingstechniek die gebruik maakt van inputvariabelen die niet gebaseerd zijn op in de markt openbaar waarneembare data en waarbij de niet openbaar waarneembare marktdata een significante invloed hebben op de waardering van het instrument. Deze categorie behelst ook de instrumenten die gewaardeerd zijn op genoteerde prijzen voor vergelijkbare instrumenten waarbij significante niet openbaar waarneembare aanpassingen of (management)veronderstellingen noodzakelijk zijn om het verschil tussen de instrumenten tot uitdrukking te brengen.

BNG Bank maakt waar mogelijk gebruik van gequoteerde marktprijzen (level 1). Deze zijn voor financiële activa gebaseerd op biedkoersen en voor financiële passiva op laatkoersen. Het is toegestaan om middenkoersen te hanteren indien het marktrisico van de financiële activa en passiva ge-offset wordt. BNG Bank hanteert voor haar waardering middenkoersen.

In veel gevallen is de bank bij haar debiteuren aangewezen op theoretische waardering (level 2). In dat geval wordt de reële waarde bepaald op basis van in de financiële sector gebruikelijke waarderingmodellen en technieken, veelal modellen gebaseerd op netto-contante waardeberekening en optie-prijsmodellen. Input voor deze modellen is gebaseerd op direct of indirecte objectief waarneembare inputdata zoals marktprijzen, forward pricing, marktconforme yieldcurves voor discounting, correlaties, volatiliteiten, cross currency basisspreads, kredietwaardigheid van tegenpartijen en andere factoren, schattingen en veronderstellingen die marktpartijen zouden gebruiken om de prijs te bepalen. Ten behoeve van de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten, waarbij sprake is van krediet- en liquiditeitsrisico en theoretische waardering noodzakelijk is, maakt de bank gebruik van zogeheten spreadcurves. Deze spreadcurves worden geconstrueerd op basis van de relevante rentecurve en een opslag voor krediet- en liquiditeitsrisico. De kredietopslag is afhankelijk van de kredietwaardigheid van de debiteur, rekening houdend met verkregen zekerheden, garantiestellingen en looptijd van het financieel instrument. De liquiditeitsopslag is afhankelijk van de mate van verhandelbaarheid van het instrument. Minimaal één keer per kwartaal wordt het risicoprofiel van individuele klanten en financiële instrumenten beoordeeld. Indien noodzakelijk wordt de opslag voor kredietrisico aangepast.

In een beperkt aantal gevallen is de waardering van financiële instrumenten van de bank significant gebaseerd op niet in de markt openbaar waarneembare inputdata en managementinschattingen (level 3).

In de bepaling van de reële waarde van derivatentransacties wordt voor het kredietrisico van de tegenpartij een 'Credit Valuation Adjustment (CVA)' voor alle derivatentransacties met alle klanten en financiële tegenpartijen waarbij de bank met de tegenpartij geen overeenkomst heeft tot dagelijkse uitwisseling van onderpand meegenomen. Ook in geval de bank met een tegenpartij een overeenkomst heeft tot dagelijkse uitwisseling van onderpand maar deze als niet voldoende sterk wordt beschouwd, wordt de CVA voor alle derivatentransacties met deze klant of financiële tegenpartij meegenomen in de bepaling van de reële waarde. Tevens neemt de bank aanpassingen op voor het eigen kredietrisico, de 'Debit Valuation Adjustment (DVA)', in de reële waarde van derivatentransacties met klanten en financiële tegenpartijen waarbij de bank geen (voldoende sterke) overeenkomst heeft tot dagelijkse uitwisseling van onderpand.

Vanaf 1 januari 2016 past de bank een opslag boven swap-curve voor het eigen kredietrisico toe, de 'Own Credit Adjustment (OCA)'. De OCA heeft alleen betrekking op instrumenten die zijn opgenomen in de balanspost Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting onder Presentatie vergelijkende cijfers.

Voor zover financiële instrumenten het karakter hebben van een termijncontract, wordt gebruik gemaakt van officiële termijnprijzen waaronder forward-rentecurves en termijnvalutakoersen. In het geval van complexe instrumenten worden de samenstellende delen van het instrument separaat gewaardeerd op basis van de hiervoor genoemde technieken en modellen. De reële waarde van het gehele instrument wordt bepaald als de som van de reële waardes van de samenstellende delen. BNG Bank heeft alleen recurring reële waarden, die op on-going basis worden bepaald ter verwerking in de financiële positie aan het eind van elke rapportageperiode.

	30-6-2017		31-12-2016	
	BALANS- WAARDE	REËLE WAARDE	BALANS- WAARDE	REËLE WAARDE
Kas en tegoeden bij de centrale banken	6.680	6.680	6.417	6.417
Bankiers	13.414	13.417	11.795	11.800
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	2.170	2.170	2.350	2.350
Derivaten	11.013	11.013	15.412	15.412
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	14.886	14.886	15.437	15.437
Kredieten	85.879	99.679	87.576	103.920
Waardeaanpassingen kredieten in portfolio hedge accounting	12.173	–	14.894	–
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	146.215	147.843	153.881	155.336
Bankiers	3.077	3.075	3.530	3.529
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	1.132	1.132	1.190	1.190
Derivaten	22.277	22.277	24.780	24.780
Schuldbewijzen	108.134	109.067	112.180	113.085
Toevertrouwde middelen	6.699	6.972	7.557	7.845
Achtergestelde schulden	31	46	31	47
TOTAAL FINANCIËLE PASSIVA	141.350	142.569	149.268	150.476

De hiërarchische indeling van reële waarde wordt bij het afsluiten van een transactie bepaald op basis van de relevante kenmerken van waardering waarbij de aard en de mate van significantie van de inputfactoren op de totale waardering een doorslaggevende rol spelen voor de classificatie. Indeling geschiedt op basis van het laagste input niveau dat significant is voor de reële waarde in het geheel van de transactie. Significantie wordt beoordeeld door de invloed van niet-waarneembare inputfactoren op de

uitkomst van de totale waardering te bepalen, rekening houdend met de range aan mogelijke alternatieve aannames voor de betreffende niet-waarneembare inputfactoren. Per kwartaal wordt de hiërarchische indeling per transactie beoordeeld en indien noodzakelijk aangepast.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de reële waarde hiërarchie van transacties die op reële waarde zijn gewaardeerd.

	30-6-2017			
	LEVEL 1	LEVEL 2	LEVEL 3	TOTAAL
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	238	1.307	625	2.170
Derivaten	–	10.995	18	11.013
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	11.587	3.266	33	14.886
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	11.825	15.568	676	28.069
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	–	1.132	–	1.132
Derivaten	–	22.257	20	22.277
TOTAAL FINANCIËLE PASSIVA	–	23.389	20	23.409

	31-12-2016			
	LEVEL 1	LEVEL 2	LEVEL 3	TOTAAL
Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat	338	1.358	654	2.350
Derivaten	–	15.386	26	15.412
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	11.847	3.565	25	15.437
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	12.185	20.309	705	33.199
Financiële passiva tegen reële waarde via het resultaat	–	1.190	–	1.190
Derivaten	–	24.749	31	24.780
TOTAAL FINANCIËLE PASSIVA	–	25.939	31	25.970

BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN IN REËLE WAARDE LEVEL 3 POSTEN

	EERSTE HALFJAAR 2017			
	FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT	DERIVATEN (ACTIVA)	FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	DERIVATEN (PASSIVA)
BEGINSTAND	654	26	25	31
Resultaten via de winst-en-verliesrekening				
– Renteresultaat	6	3	0	3
– Ongerealiseerd resultaat financiële transacties	-15	-9	0	-12
– Gerealiseerd resultaat financiële transacties	0	0	0	0
	-9	-6	0	-9
Ongerealiseerde waardeverandering via de herwaarderingsreserve	-	-	4	-
Investeringen	0	0	0	0
Kasstroom	-20	-2	4	-2
Naar Level 2	0	0	0	0
Van Level 2	0	0	0	0
Derivaten van actief naar passief en vice versa	-	0	-	0
EINDSTAND	625	18	33	20

	2016			
	FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT	DERIVATEN (ACTIVA)	FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	DERIVATEN (PASSIVA)
BEGINSTAND	626	35	68	44
Resultaten via de winst-en-verliesrekening				
– Renteresultaat	9	4	0	6
– Ongerealiseerd resultaat financiële transacties	85	-13	0	-17
– Gerealiseerd resultaat financiële transacties	0	0	-4	-1
	94	-9	-4	-12
Ongerealiseerde waardeverandering via de herwaarderingsreserve	-	-	5	-
Investeringen	0	0	0	0
Kasstroom	-66	0	0	-1
Naar Level 2	0	0	-44	0
Van Level 2	0	0	0	0
Derivaten van actief naar passief en vice versa	-	0	-	0
EINDSTAND	654	26	25	31

De level 3-posten betreffen voornamelijk gestructureerde rentedragende waardepapieren waarin nagenoeg geen handel plaatsvindt. Door het ontbreken hiervan zijn de in de markt openbaar beschikbare data voor soortgelijk papier niet volledig representatief voor de huidige reële waarde. De reële waarde van deze transacties wordt daarom bepaald op basis van openbare marktdata die worden aangepast met behulp van significante niet in de markt openbaar waarneembare inputvariabelen. In de verslagperiode hebben geen herclassificaties plaatsgevonden van en naar Level 3.

NIET IN DE MARKT OPENBAAR WAARNEEMBARE INPUTVARIABLEN

Voor de bepaling van de reële waarde van de level 3 activa en passiva hanteert BNG Bank de onderstaande significante, niet in de markt openbaar waarneembare inputvariabelen.

FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE

Ten behoeve van de bepaling van de opslag van een drietal inflatiegerelateerde rentedragende waardepapieren met een monoliner garantie is gebruikt gemaakt van de volgende niet in de markt openbaar waarneembare inputvariabelen:

- recovery rates met betrekking tot betreffende debiteuren (40%) en de relevante monoline verzekeraars (30%);
- een correlatiefactor tussen de debiteur en de monoline verzekeraar (20%).

Deze inputvariabelen zijn ten opzichte van 2016 ongewijzigd gebleven. Ten behoeve van de waardering van een RMBS transactie met NHG garantie en een Portugese debiteur zijn, naar aanleiding van het ontbreken van openbare marktinformatie, specifieke liquiditeitsopslagen toegepast bij de bepaling van de individuele spreadcurves.

FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR

Bij de bepaling van de marktwaarde van een tweetal participaties in een infrastructuurfonds is de koers afgeleid van de net asset value van het fonds.

DERIVATEN (ACTIEF EN PASSIEF)

De desbetreffende derivaten (actief en passief) bevatten een level 3 floortie. Deze optie krijgt waarde als de variabele rente onder de 0% komt. De onderliggende curve wordt gemodelleerd omdat direct in de markt openbaar waarneembare inputvariabelen ontbreken.

SENSITIVITEIT VAN DE REËLE WAARDE VAN LEVEL 3 ACTIVA EN PASSIVA BIJ EEN MUTATIE VAN SIGNIFICANTE INPUTFACTOREN

In de sensitiviteitsanalyse worden de componenten rente, inflatie en liquiditeits- en kredietopslagen separaat en gecorreleerd weergegeven. In onderstaande tabel wordt de sensitiviteit weergegeven van de level 3 activa bij een separate absolute parallelle beweging van deze significante inputfactoren. Hoewel er geen directe afhankelijkheden bestaan tussen deze inputfactoren is tevens de gesommeerde sensitiviteit van de instrumenten bij een gelijke beweging van deze drie inputfactoren weergegeven.

EFFECT BALANSWAARDE BIJ MUTATIE VAN BETREFFENDE INPUTFACTOREN

	30-6- 2017	31-12- 2016	30-6- 2017	31-12- 2016	30-6- 2017	31-12- 2016	30-6- 2017	31-12- 2016	30-6- 2017	31-12- 2016	
	FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE VIA HET RESULTAAT				DERIVATEN (ACTIVA)		FINANCIËLE ACTIVA VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR		DERIVATEN (PASSIVA)		TOTAAL (NETTO)
BALANSWAARDE	625	654	18	26	33	25	20	31	656	674	
RENTE											
+10 basispunten	-8	-8	-4	-4	0	0	1	0	-11	-12	
-10 basispunten	8	8	4	4	0	0	0	0	12	12	
+100 basispunten	-66	-71	-38	-41	0	0	3	-2	-101	-114	
-100 basispunten	91	98	41	44	0	0	-5	1	127	143	
INFLATIE											
+10 basispunten	7	8	0	0	0	0	0	0	7	8	
-10 basispunten	-7	-8	0	0	0	0	0	0	-7	-8	
+100 basispunten	87	94	0	0	0	0	0	0	87	94	
-100 basispunten	-65	-70	0	0	0	0	0	0	-65	-70	
KREDIET- EN LIQUIDITEITSOPSLAG											
+10 basispunten	-9	-10	2	2	0	0	1	2	-6	-6	
-10 basispunten	10	10	-2	-2	0	0	-1	-2	7	6	
+100 basispunten	-83	-89	34	34	0	0	1	10	-48	-45	
-100 basispunten	110	118	-14	-15	0	0	-21	-30	75	73	
TOTAAL SIGNIFICANTE INPUTFACTOREN											
+10 basispunten	-10	-10	-1	-2	0	0	1	2	-10	-10	
-10 basispunten	10	11	2	2	0	0	-2	-2	10	11	
+100 basispunten	-83	-89	-5	-9	0	0	5	9	-83	-89	
-100 basispunten	114	124	27	29	0	0	-27	-29	114	124	

BNG Bank dekt nagenoeg alle renterisico's in met behulp van swaps. Veranderingen in de reële waarde van rente-dragende waardepapieren als gevolg van een verandering van de rentecurve alleen, hebben daarom een beperkt effect op het resultaat en het vermogen van de bank. Aan het einde van de looptijd van de activa en de daarbij behorende swaps zullen de marktwaardeveranderingen als gevolg van deze effecten tenderen naar nihil, mits alle

partijen aan de betalingsverplichtingen hebben voldaan. Rentebewegingen door wijzigende krediet- of liquiditeitsopslagen ten slotte hebben wel directe gevolgen voor het resultaat en het vermogen.

Een groot deel van de in de balanspost Financiële activa tegen reële waarde via het resultaat in level 3 instrumenten (EUR 348 miljoen) bestaat uit zogenaamde inflation-

linked bonds waarbij het renterisico en het inflatierisico zijn afgedekt door middel van swaps. Het default risico van deze transacties is bij aankoop verzekerd door middel van een garantie van een zogenaamde monoline verzekeraar. Indien de waarde van deze garanties op nihil wordt gesteld, zou dit medio 2017 een negatief ongerealiseerd effect op het resultaat financiële transacties hebben gehad van EUR 63 miljoen (ultimo 2016: EUR 76 miljoen negatief). De exposure van de verwachte toekomstige kasstromen van deze inflation-linked instrumenten is in het eerste halfjaar 2017 afgenomen. Het gevolg hiervan is dat deze instrumenten minder gevoelig zijn geworden voor fluctuaties in relevante risicofactoren waardoor de impact van stress scenario's lager uitkomt dan eind 2016.

In de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar is de gevoeligheid van de fair value level 3 instrumenten nihil aangezien dit eigenvermogensinstrumenten zijn.

REËLE WAARDE HIËRARCHIE AMORTISED COST TRANSACTIES

Onderstaande tabel geeft inzicht in de wijze waarop de reële waarde is bepaald van transacties die tegen geamortiseerde kostprijs zijn gewaardeerd in de balans.

	30-6-2017			
	LEVEL 1	LEVEL 2	LEVEL 3	TOTAAL
Kas en tegoeden bij centrale banken	6.680	–	–	6.680
Bankiers	99	13.309	9	13.417
Kredieten	1.166	91.043	7.470	99.679
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	7.945	104.352	7.479	119.776
Bankiers	–	3.075	–	3.075
Schuldbewijzen	75.090	32.811	1.166	109.067
Toevertrouwde middelen	2.215	61	4.696	6.972
Achtergestelde schulden	–	–	46	46
TOTAAL FINANCIËLE PASSIVA	77.305	35.947	5.908	119.160

	31-12-2016			
	LEVEL 1	LEVEL 2	LEVEL 3	TOTAAL
Kas en tegoeden bij centrale banken	6.417	–	–	6.417
Bankiers	248	11.541	11	11.800
Kredieten	1.542	94.950	7.428	103.920
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	8.207	106.491	7.439	122.137
Bankiers	–	3.529	–	3.529
Schuldbewijzen	83.388	28.435	1.262	113.085
Toevertrouwde middelen	1.955	78	5.812	7.845
Achtergestelde schulden	–	–	47	47
TOTAAL FINANCIËLE PASSIVA	85.343	32.042	7.121	124.506

De financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 3 hebben hoofdzakelijk betrekking op solvabiliteitsplichtige kredietverlening aan statutaire marktpartijen van BNG Bank. Tevens zijn daarin opgenomen de reële waarde van de sinds 2008 naar de post Kredieten geherclassificeerde activa afkomstig uit de balanspost Financiële activa voor verkoop beschikbaar voor zover herwaardering geschiedt met niet in de markt openbaar waarneembare data.

Kredietverlening aan statutaire tegenpartijen onder garantie van de overheid is opgenomen onder level 2 uit hoofde van de sterke correlatie met obligaties uitgegeven door de Nederlandse Staat.

De financiële passiva tegen geamortiseerde kostprijs die zijn opgenomen onder level 1 hebben betrekking op de door BNG Bank geëmitteerde verhandelbare benchmarkobligaties (post Schuldbewijzen). De onderhands opgenomen middelen zijn geclassificeerd als level 3 (post Schuldbewijzen en Toevertrouwde middelen).

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

VOORWAARDELIJKE SCHULDEN

Hieronder zijn alle verplichtingen opgenomen die voortvloeien uit transacties waarbij de bank zich garant heeft gesteld voor een derde. Deze garanties worden voor een beperkt deel gedekt door een contragarantie van de overheid. Het betreft overwegend Letters of Credit met een resterende contractuele looptijd van meer dan vijf jaar, die de bank heeft afgegeven ten behoeve van klanten in de nutssector. BNG Bank neemt de verplichtingen op tegen de onderliggende hoofdsom die bij in gebreke blijven van de leningnemer uitbetaald zou moeten worden.

HERROEPELIJKE FACILITEITEN

Dit betreft het geheel van verplichtingen uit hoofde van herroepelijke rekening courant faciliteiten.

ONHERROEPELIJKE FACILITEITEN

Dit betreft het geheel van verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke toezeggingen die kunnen leiden tot kredietverlening. Deze faciliteiten zijn in onderstaande tabel opgesplitst in raamovereenkomsten en gecontracteerde kredietverlening met storting in de toekomst.

	30-6-2017	31-12-2016
Voorwaardelijke schulden	81	105
Herroepelijke faciliteiten	6.288	6.998
Onherroepelijke faciliteiten:		
– Raamovereenkomsten, betreffende het ongebruikte deel van kredietfaciliteiten	5.165	4.566
– Gecontracteerde kredietverlening met verstrekking in de toekomst	2.442	2.337
TOTAAL NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN	13.976	14.006

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te vermelden die aanpassing van de cijfers of toelichting in het halfjaarbericht vereisen.

Den Haag, 25 augustus 2017

RAAD VAN BESTUUR

C. VAN EYKELENBURG, VOORZITTER

O.J. LABE

J.C. REICHARDT

RAAD VAN COMMISSARISSEN

MEVR. M. SINT, VOORZITTER

J.J. NOOITGEDAGT, VICEVOORZITTER (TEVENS SECRETARIS)

C.J. BEUVING

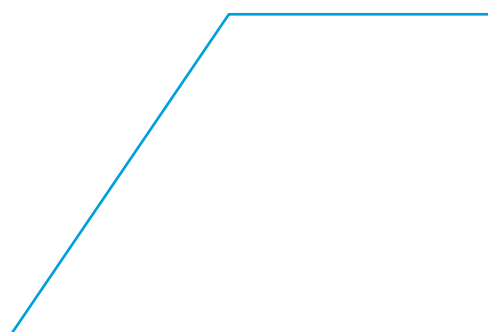
L.M.M. BOLSIUS

T.J.F.M. BOVENS

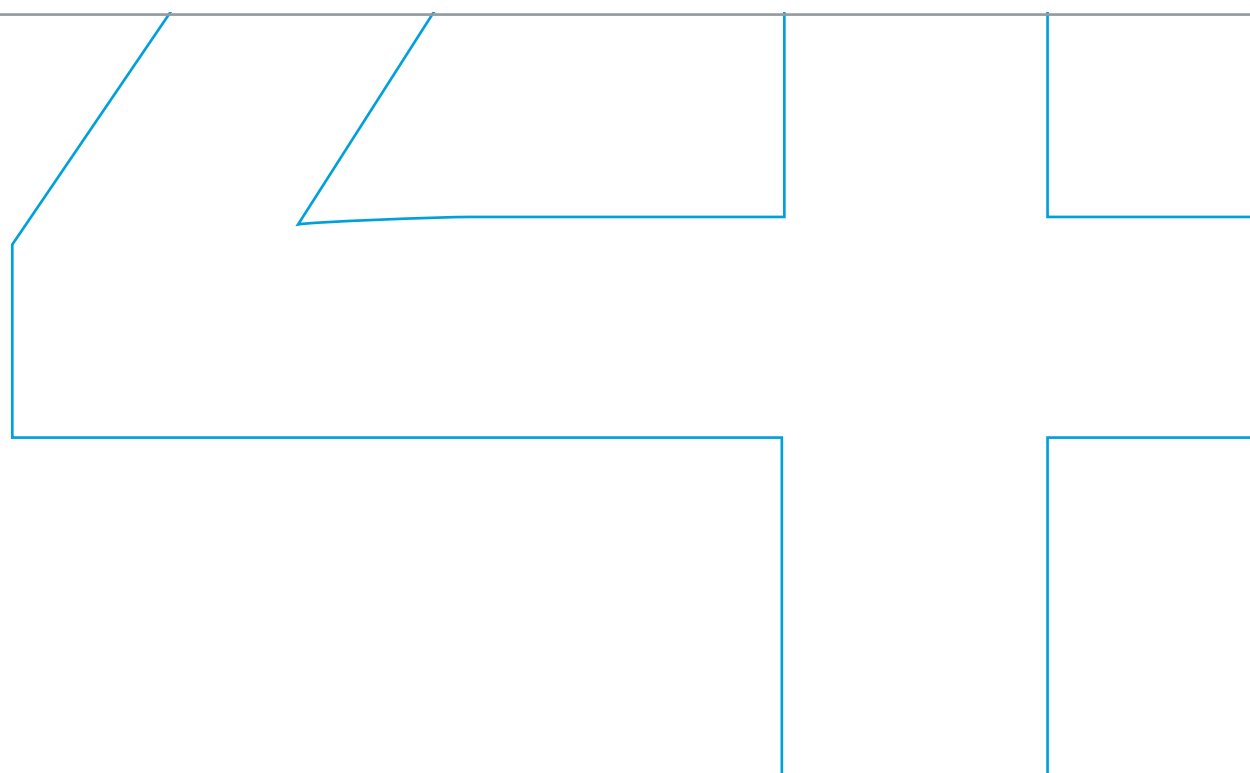
J.B.S. CONIJN

MEVR. J. KRIENS

J.C.M. VAN RUTTE

Beoordelingsverklaring

AAN: DE RAAD VAN COMMISSARISSSEN EN DE RAAD VAN BESTUUR VAN N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN

OPDRACHT

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen geconsolideerde tussentijdse financiële informatie van N.V. Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag bestaande uit de geconsolideerde balans per 30 juni 2017, de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over de periode van 1 januari 2017 tot en met 30 juni 2017 en de toelichting, beoordeeld. De raad van bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

WERKZAAMHEDEN

Wij hebben onze beoordeling van de tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 2410, 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

CONCLUSIE

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode van 1 januari 2017 tot en met 30 juni 2017 niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Amsterdam, 25 augustus 2017

PRICEWATERHOUSECOOPERS ACCOUNTANTS N.V.
ORIGINEEL GETEKEND DOOR R.E.H.M. VAN ADRICHEM RA